

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 337

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 11 aprilie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE	
81. — Lege pentru ratificarea Acordului privind Curtea unică în materie de brevete, deschis spre semnare și semnat de România la Bruxelles la 19 februarie 2013.....	2
Acord privind Curtea unică în materie de brevete (2013/C 175/01)	2–22
773. — Decret privind promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului privind Curtea unică în materie de brevete, deschis spre semnare și semnat de România la Bruxelles la 19 februarie 2013	22
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
637. — Ordin al ministrului afacerilor externe privind stabilirea sediului biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024.....	23
4.039. — Ordin al ministrului educației privind aprobarea programei școlare <i>Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România, clasa a XII-a/a XIII-a, învățământ liceal</i> , opțional ca nouă disciplină din curriculumul la decizia elevului din oferta școlii.....	24–31
★	
Rectificări	32

LEGI ȘI DECRETE**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****CAMERA DEPUTAȚILOR****SENATUL****LEGE****pentru ratificarea Acordului privind Curtea unică în materie de brevete,
deschis spre semnare și semnat de România la Bruxelles la 19 februarie 2013**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. — Se ratifică Acordul privind Curtea unică în materie de brevete, deschis spre semnare și semnat de România la Bruxelles la 19 februarie 2013, denumit în continuare *Acordul*.

Art. 2. — (1) Nivelul contribuției inițiale și al contribuției anuale se aprobă prin hotărâre a Guvernului, pe baza numărului de brevete europene care au efect pe teritoriul României la data intrării în vigoare a Acordului și a numărului de brevete europene în legătură cu care au fost intentate acțiuni în constatarea încălcării sau acțiuni în revocare în fața instanțelor române, în cei trei ani anteriori intrării în vigoare a Acordului, potrivit art. 37 alin. (2) și (3) din Acord.

(2) Plata contribuției inițiale și a contribuției anuale care incumbă României după intrarea în vigoare a Acordului se suportă de la bugetul de stat, din bugetele aprobate anual ale Ministerului Justiției și Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în procent de 50% fiecare.

(3) Pentru anul 2024, contribuția României la Acord se va achita în trimestrul IV al anului 2024.

Art. 3. — Se desemnează Ministerul Justiției și Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, în limitele competențelor fiecăruia, ca instituții centrale responsabile cu monitorizarea implementării Acordului privind Curtea unică în materie de brevete.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
ALFRED-ROBERT SIMONIS

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
VIRGIL GURAN

București, 9 aprilie 2024.

Nr. 81.

ACORD**privind Curtea unică în materie de brevete (2013/C 175/01)**

Statele membre contractante,

considerând că cooperarea între statele membre ale Uniunii Europene în domeniul brevetelor contribuie în mod semnificativ la procesul de integrare din Europa, în special la instituirea unei piețe interne în cadrul Uniunii Europene, caracterizate prin libera circulație a bunurilor și serviciilor și la crearea unui sistem care să garanteze că la nivelul pieței interne concurența nu este denaturată,

considerând că piața fragmentată a brevetelor și variațiile semnificative dintre sistemele instanțelor naționale sunt în detrimentul inovației, în special în ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii care au dificultăți în a aplica brevetele proprii și a se proteja de cererile nefondate și de cererile referitoare la brevete care ar trebui revocate,

considerând că Convenția brevetului european („CBE”), care a fost ratificată de toate statele membre ale Uniunii Europene, prevede o procedură unică pentru acordarea brevetelor europene de către Oficiul European de Brevete,

considerând că prin Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012⁽¹⁾ titularii brevetelor pot solicita un efect unitar al brevetului lor european pentru a obține protecție unitară prin brevet în statele membre ale Uniunii Europene care participă la cooperarea consolidată,

dorind să îmbunătățească asigurarea respectării brevetelor și protecția împotriva cererilor nefondate și a brevetelor care ar trebui revocate și să consolideze siguranța juridică prin crearea unei Curți unice în materie de brevete, competentă în ceea ce privește litigiile privind încălcarea și valabilitatea brevetelor,

considerând că Curtea unică în materie de brevete ar trebui concepută pentru a garanta hotărâri rapide și de înaltă calitate, care să asigure un echilibru corect între interesele titularilor drepturilor și celelalte părți și să ia în considerare nevoia de proporționalitate și de flexibilitate,

considerând că Curtea unică în materie de brevete ar trebui să fie o instanță comună statelor membre contractante și, prin urmare, să facă parte din sistemul lor judiciar, având competență exclusivă în privința brevetelor europene cu efect unitar și a brevetelor europene eliberate în temeiul dispozițiilor CBE,

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2012 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul creării unei protecții unitare prin brevet (JO L 361, 31.12.2012, p. 1), inclusiv orice modificări ulterioare.

considerând că instanța care trebuie să asigure uniformitatea ordinii juridice a Uniunii și supremația dreptului Uniunii Europene este Curtea de Justiție a Uniunii Europene,

reamintind obligațiile statelor membre contractante în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE) și al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), inclusiv obligația de cooperare loială, astfel cum este prevăzută la articolul 4 alineatul (3) din TUE, și obligația de a asigura, prin intermediul Curții unice în materie de brevete, aplicarea deplină și respectarea dreptului Uniunii pe teritoriul lor, precum și protecția judiciară a drepturilor unei persoane în temeiul dreptului respectiv,

considerând că, la fel ca orice instanță națională, Curtea unică în materie de brevete trebuie să respecte și să aplice dreptul Uniunii și, în colaborare cu Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în calitate de gardian al dreptului Uniunii, să asigure aplicarea corectă și interpretarea uniformă a acestuia; Curtea unică în materie de brevete trebuie în special să coopereze cu Curtea de Justiție a Uniunii Europene în interpretarea adecvată a dreptului Uniunii, bazându-se pe jurisprudența acesteia din urmă și prin solicitarea unor hotărâri preliminare în conformitate cu articolul 267 din TFUE,

considerând că statele membre contractante ar trebui, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene privind răspunderea extracontractuală, să fie ținute răspunzătoare pentru prejudiciile cauzate de încălcările dreptului Uniunii de către Curtea unică în materie de brevete, inclusiv nesolicitarea unei hotărâri preliminare a Curții de Justiție a Uniunii Europene,

considerând că încălcările dreptului Uniunii de către Curtea unică în materie de brevete, inclusiv nesolicitarea unei hotărâri preliminare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, sunt direct imputabile statelor membre contractante, iar procedurile în constatarea încălcărilor pot fi intentate în temeiul articolelor 258, 259 și 260 din TFUE împotriva oricărui stat membru contractant, pentru a asigura respectarea supremației și aplicarea adecvată a dreptului Uniunii,

reamintind supremația dreptului Uniunii, care include TUE, TFUE, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, principiile generale ale dreptului Uniunii, astfel cum au fost dezvoltate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, și în special dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe și la un proces echitabil și public, într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe independente și imparțiale, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și legislația secundară a Uniunii,

considerând că acest acord ar trebui să fie deschis aderării pentru orice stat membru al Uniunii Europene; statele membre care au decis să nu participe la cooperarea consolidată din domeniul creării unei protecții unitare prin brevet pot participa la prezentul acord în ceea ce privește brevetele europene acordate pentru teritoriul lor,

considerând că prezentul acord ar trebui să intre în vigoare la 1 ianuarie 2014 sau în prima zi a celei de-a patra luni care urmează celei de-a treisprezecea depunerii, cu condiția ca statele membre contractante care vor fi depus instrumentele lor de ratificare sau de aderare să includă cele trei state în care a fost în vigoare cel mai ridicat număr de brevete europene în anul care a precedat anul în care a fost semnat acordul, sau în prima zi a celei de-a patra luni care urmează intrării în vigoare a modificărilor aduse Regulamentului (UE) nr. 1.215/2012⁽¹⁾ referitoare la relația acestuia cu prezentul acord, oricare intervine mai târziu,

convin după cum urmează:

PARTEA I

Dispoziții generale și instituționale

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ARTICOLUL 1

Curtea unică în materie de brevete

Se instituie o Curte unică în materie de brevete în vederea soluționării litigiilor referitoare la brevetele europene și la brevetele europene cu efect unitar.

Curtea unică în materie de brevete este o instanță comună statelor membre contractante și, prin urmare, face obiectul aceluiași obligații în temeiul dreptului Uniunii ca orice instanță națională din statele membre contractante.

ARTICOLUL 2

Definiții

În sensul prezentului acord:

(a) „Curte” înseamnă Curtea unică în materie de brevete creată prin prezentul acord.

(b) „Stat membru” înseamnă un stat membru al Uniunii Europene.

(c) „Stat membru contractant” înseamnă un stat membru parte la prezentul acord.

(d) „CBE” înseamnă Convenția privind eliberarea brevetelor europene din 5 octombrie 1973, inclusiv orice modificări ulterioare.

(e) „Brevet european” înseamnă un brevet eliberat în temeiul dispozițiilor CBE, care nu beneficiază de efect unitar în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1.257/2012.

(f) „Brevet european cu efect unitar” înseamnă un brevet eliberat în temeiul dispozițiilor CBE, care beneficiază de efect unitar în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1.257/2012.

(g) „Brevet” înseamnă un brevet european și/sau un brevet european cu efect unitar.

(h) „Certificat suplimentar de protecție” înseamnă un certificat suplimentar de protecție eliberat în temeiul Regulamentului (CE) nr. 469/2009⁽²⁾ sau al Regulamentului (CE) nr. 1.610/96⁽³⁾.

(i) „Statut” înseamnă statutul Curții, astfel cum figurează în anexa I, care este parte integrantă din prezentul acord.

(j) „Regulament de procedură” înseamnă Regulamentul de procedură al Curții, astfel cum este instituit în conformitate cu articolul 41.

ARTICOLUL 3

Domeniu de aplicare

Prezentul acord se aplică:

(a) oricărui brevet european cu efect unitar;
(b) oricărui certificat de protecție suplimentară eliberat pentru un produs protejat de un brevet;

(c) oricărui brevet european a cărui valabilitate nu a expirat încă la data intrării în vigoare a prezentului acord sau care a fost eliberat după această dată, fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 83; și

(d) oricărei cereri de brevet european care este pendinte la data intrării în vigoare a prezentului acord sau care a fost depusă după această dată, fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 83.

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1.215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO L 351, 20.12.2012, p. 1), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽²⁾ Regulamentul (CE) nr. 469/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 mai 2009 privind certificatul suplimentar de protecție pentru medicamente (JO L 152, 16.6.2009, p. 1), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽³⁾ Regulamentul (CE) nr. 1.610/96 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 1996 privind crearea unui certificat suplimentar de protecție pentru produsele fitosanitare (JO L 198, 8.8.1996, p. 30), inclusiv orice modificări ulterioare.

ARTICOLUL 4

Statut juridic

(1) Curtea are personalitate juridică în fiecare stat membru contractant și dispune de cea mai extinsă capacitate juridică acordată persoanelor juridice în temeiul dreptului intern al statului respectiv.

(2) Curtea este reprezentată de președintele Curții de Apel, care este ales în conformitate cu statutul.

ARTICOLUL 5

Răspundere

(1) Răspunderea contractuală a Curții este reglementată de dreptul aplicabil contractului în cauză, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008⁽¹⁾ (Roma I), după caz, sau, în caz contrar, în conformitate cu legislația statului membru al instanței sesizate.

(2) Răspunderea extracontractuală a Curții cu privire la orice prejudiciu cauzat de aceasta sau de personalul acesteia în exercitarea funcțiilor sale, în măsura în care nu este vorba de o chestiune în materie civilă și comercială în sensul Regulamentului (CE) nr. 864/2007⁽²⁾ (Roma II), este reglementată de dreptul statului membru contractant unde s-a produs prejudiciul. Prezenta dispoziție nu aduce atingere aplicării articolului 22.

(3) Instanța competentă să judece litigiile în temeiul alineatului (2) este o instanță a statului membru contractant pe teritoriul căruia s-a produs prejudiciul.

CAPITOLUL II

Dispoziții instituționale

ARTICOLUL 6

Curtea

(1) Curtea cuprinde un Tribunal de Primă Instanță, o Curte de Apel și o grefă.

(2) Curtea îndeplinește funcțiile care îi sunt conferite prin prezentul acord.

ARTICOLUL 7

Tribunalul de Primă Instanță

(1) Tribunalul de Primă Instanță cuprinde o divizie centrală și divizii locale și regionale.

(2) Divizia centrală are sediul la Paris, cu secții la Londra și Munchen. Cauzele aflate pe rolul diviziei centrale sunt distribuite în conformitate cu anexa II, care face parte integrantă din prezentul acord.

(3) O divizie locală este instituită pe teritoriul unui stat membru contractant la solicitarea acestuia, în conformitate cu statutul. Un stat membru contractant pe teritoriul căruia se găsește o divizie locală desemnează sediul acesteia.

(4) O divizie locală suplimentară este instituită într-un stat membru contractant, la solicitarea acestuia, pentru fiecare o sută de cauze privitoare la brevete pe an calendaristic inițiate în respectivul stat membru contractant pe durata a trei ani consecutivi anterior sau ulterior datei de intrare în vigoare a prezentului acord. Numărul de divizii locale pentru fiecare stat membru contractant nu poate depăși patru.

(5) O divizie regională este instituită pentru două sau mai multe state membre contractante, la solicitarea acestora, în conformitate cu statutul. Astfel de state membre contractante desemnează sediul diviziei respective. Divizia regională poate examina cauze în diferite locuri.

ARTICOLUL 8

Alcătuirea completelor de judecată ale Tribunalului de Primă Instanță

(1) Orice complet de judecată al Tribunalului de Primă Instanță are o componență multinațională. Fără a aduce atingere alineatului (5) din prezentul articol și articolului 33 alineatul (3) litera (a), acesta are în componența sa trei judecători.

(2) Orice complet al unei divizii locale dintr-un stat membru contractant în fața căruia, pe o durată de trei ani consecutivi anterior sau ulterior intrării în vigoare a prezentului acord, au fost inițiate în medie mai puțin de cincizeci de cauze privitoare la brevete pe an calendaristic are în componența sa un singur judecător calificat din punct de vedere juridic, resortisant al statului membru contractant pe teritoriul căruia se găsește divizia locală în cauză și doi judecători calificați din punct de vedere juridic, care nu sunt resortisanți ai statului membru contractant respectiv și care sunt repartizați din cadrul corpului de judecători în conformitate cu articolul 18 alineatul (3), în funcție de fiecare cauză în parte.

(3) În pofida alineatului (2), orice complet al unei divizii locale dintr-un stat membru contractant în fața căruia, pe o durată de trei ani consecutivi anterior sau ulterior intrării în vigoare a prezentului acord, au fost inițiate în medie cincizeci sau mai multe cauze privitoare la brevete pe an calendaristic are în componența sa doi judecători calificați din punct de vedere juridic, resortisanți ai statului membru contractant pe teritoriul căruia se găsește divizia locală în cauză și un judecător calificat din punct de vedere juridic, care nu este resortisant al statului membru contractant respectiv, repartizați din cadrul corpului de judecători în conformitate cu articolul 18 alineatul (3). Cel de-al treilea judecător va activa în cadrul diviziei locale pe termen lung, în cazul în care acest lucru este necesar pentru funcționarea eficientă a diviziilor cu un volum de muncă ridicat.

(4) Orice complet al unei divizii regionale are în componența sa doi judecători calificați din punct de vedere juridic aleși de pe o listă regională de judecători, resortisanți ai statelor membre contractante respective și un judecător calificat din punct de vedere juridic, care nu este resortisantul statelor membre contractante respective și care este repartizat din cadrul corpului de judecători în conformitate cu articolul 18 alineatul (3).

(5) La solicitarea uneia dintre părți, orice complet al unei divizii locale sau regionale solicită președintelui Tribunalului de Primă Instanță să repartizeze din cadrul corpului de judecători, în conformitate cu articolul 18 alineatul (3), un judecător suplimentar calificat din punct de vedere tehnic, care să dețină calificări și experiență în domeniul tehnologic respectiv. Mai mult, orice complet al unei divizii locale sau regionale poate, după audierea părților, să înainteze din proprie inițiativă astfel de solicitări, în cazul în care consideră adecvat.

În cauzele în care este repartizat un astfel de judecător calificat din punct de vedere tehnic nu poate fi repartizat niciun alt judecător calificat din punct de vedere tehnic, în conformitate cu articolul 33 alineatul (3) litera (a).

(6) Orice complet de judecată al diviziei centrale are în componența sa doi judecători calificați din punct de vedere juridic, resortisanți ai unor state membre contractante diferite, și un judecător calificat din punct de vedere tehnic repartizat din corpul de judecători în conformitate cu articolul 18 alineatul (3), care deține calificări și experiență în domeniul tehnologic vizat. Cu toate acestea, orice complet al diviziei centrale care instrumentează acțiunile intentate în temeiul articolului 32

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO L 177, 4.7.2008, p. 6), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽²⁾ Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma II) (JO L 199, 31.7.2007, p. 40), inclusiv orice modificări ulterioare.

alineatul (1) litera (i) are în componența sa trei judecători calificați din punct de vedere juridic, resortisanți ai unor state membre contractante diferite.

(7) În pofida alineatelor (1)—(6) și în conformitate cu Regulamentul de procedură, părțile pot conveni ca judecarea cauzei lor să se facă de un singur judecător calificat din punct de vedere juridic.

(8) Orice complet de judecată al Tribunalului de Primă Instanță este prezidat de un judecător calificat din punct de vedere juridic.

ARTICOLUL 9

Curtea de Apel

(1) Orice complet de judecată al Curții de Apel are o componență multinațională de cinci judecători. Completul are în componență trei judecători calificați din punct de vedere juridic, resortisanți ai unor state membre contractante diferite, și doi judecători calificați din punct de vedere tehnic și care dețin calificări și experiență în domeniul tehnologic vizat. Respectivii judecători calificați din punct de vedere tehnic sunt repartizați completului de judecată de către președintele Curții de Apel, fiind selectați din corpul de judecători în conformitate cu articolul 18.

(2) În pofida alineatului (1), un complet care instrumentează acțiunile intentate în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (i) are în componența sa trei judecători calificați din punct de vedere juridic, resortisanți ai unor state membre contractante diferite.

(3) Orice complet de judecată al Curții de Apel este prezidat de către un judecător calificat din punct de vedere juridic.

(4) Completele de judecată ale Curții de Apel sunt instituite în conformitate cu statutul.

(5) Curtea de Apel are sediul la Luxemburg.

ARTICOLUL 10

Grefa

(1) Se instituie o grefă la sediul Curții de Apel. Aceasta este gestionată de către grefier și îndeplinește funcțiile care îi sunt atribuite în conformitate cu statutul. Sub rezerva condițiilor prevăzute în prezentul acord și în Regulamentul de procedură, registrul ținut de grefă este public.

(2) Se instituie subgrefe la toate diviziile Tribunalului de Primă Instanță.

(3) Grefa ține evidența tuturor cauzelor Curții. La depunere, subgrefa vizată notifică fiecare cauză grefei.

(4) Curtea numește grefierul în conformitate cu articolul 22 din statut și elaborează normele care reglementează activitatea acestuia.

ARTICOLUL 11

Comitete

Se instituie un Comitet de gestiune, un Comitet bugetar și un Comitet consultativ pentru a asigura punerea în aplicare și executarea eficientă a prezentului acord. Acestea exercită în special funcțiile prevăzute în prezentul acord și în statut.

ARTICOLUL 12

Comitetul de gestiune

(1) Comitetul de gestiune este alcătuit dintr-un reprezentant al fiecărui stat membru contractant. Comisia Europeană este reprezentată la reuniunile Comitetului de gestiune, în calitate de observator.

(2) Fiecare stat membru contractant dispune de un vot.

(3) Comitetul de gestiune adoptă decizii cu o majoritate de trei sferturi dintre statele membre contractante reprezentate și care votează, cu excepția cazurilor în care prezentul acord sau statutul dispune altfel.

(4) Comitetul de gestiune își adoptă regulamentul de procedură.

(5) Comitetul de gestiune își alege un președinte din rândul membrilor săi pentru un mandat de trei ani. Mandatul poate fi reînnoit.

ARTICOLUL 13

Comitetul bugetar

(1) Comitetul bugetar este alcătuit dintr-un reprezentant al fiecărui stat membru contractant.

(2) Fiecare stat membru contractant dispune de un vot.

(3) Comitetul bugetar adoptă deciziile cu majoritatea simplă a reprezentanților statelor membre contractante. Cu toate acestea, pentru adoptarea bugetului este necesară o majoritate de trei sferturi din reprezentanții statelor membre contractante.

(4) Comitetul bugetar își adoptă regulamentul de procedură.

(5) Comitetul bugetar își alege un președinte din rândul membrilor săi pentru un mandat de trei ani. Mandatul poate fi reînnoit.

ARTICOLUL 14

Comitetul consultativ

(1) Comitetul consultativ:

(a) asistă Comitetul de gestiune în pregătirea numirii judecătorilor Curții;

(b) face propuneri Prezidiului menționat la articolul 15 din statut cu privire la orientările referitoare la cadrul de formare a judecătorilor menționat la articolul 19; și

(c) prezintă avize Comitetului de gestiune cu privire la cerințele de calificare menționate la articolul 48 alineatul (2).

(2) Comitetul consultativ este alcătuit din judecători și specialiști în domeniul dreptului și al litigiilor în materie de brevete, cu cele mai înalte competențe recunoscute. Aceștia sunt numiți, în conformitate cu procedurile prevăzute în statut, pentru un mandat de șase ani. Mandatul poate fi reînnoit.

(3) Componența Comitetului consultativ asigură o largă gamă de competențe relevante și asigură reprezentarea fiecărui stat membru contractant. Membrii Comitetului consultativ sunt complet independenți în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin și nu sunt obligați în temeiul vreunei instrucțiuni.

(4) Comitetul consultativ își adoptă regulamentul de procedură.

(5) Comitetul consultativ își alege un președinte din rândul membrilor săi pentru un mandat de trei ani. Mandatul poate fi reînnoit.

CAPITOLUL III

Judecătorii Curții

ARTICOLUL 15

Criterii de eligibilitate pentru numirea judecătorilor

(1) Curtea este alcătuită atât din judecători calificați din punct de vedere juridic, cât și din judecători calificați din punct de vedere tehnic. Judecătorii asigură cele mai înalte standarde de competență și au experiență dovedită în domeniul litigiilor în materie de brevete.

(2) Judecătorii calificați din punct de vedere juridic dețin calificările necesare pentru numirea pe un post judiciar dintr-un stat membru contractant.

(3) Judecătorii calificați din punct de vedere tehnic sunt titulari ai unei diplome universitare și au experiență dovedită într-un

domeniu tehnologic. Aceștia posedă, de asemenea, cunoștințe dovedite în materie de drept civil și procedură civilă, relevante în litigiile în materie de brevete.

ARTICOLUL 16

Procedura de numire

(1) Comitetul consultativ stabilește o listă a celor mai potriviți candidați în vederea numirii în calitate de judecători ai Curții, în conformitate cu statutul.

(2) Pe baza respectivei liste, Comitetul de gestiune numește judecătorii Curții, hotărând de comun acord.

(3) Dispozițiile de punere în aplicare privind numirea judecătorilor sunt prevăzute în statut.

ARTICOLUL 17

Independența și imparțialitatea judiciară

(1) Curtea, judecătorii acesteia și grefierul se bucură de independență judiciară. În îndeplinirea funcțiilor lor, aceștia nu se supun niciunor instrucțiuni.

(2) Judecătorii calificați din punct de vedere juridic, precum și judecătorii calificați din punct de vedere tehnic care sunt judecători cu normă întreagă ai Curții nu se pot angaja în nicio altă activitate, indiferent dacă aceasta este remunerată sau nu, cu excepția cazurilor în care o derogare este acordată de către Comitetul de gestiune.

(3) În pofida alineatului (2), exercitarea funcției de judecător nu exclude exercitarea altor funcții judiciare la nivel național.

(4) Exercițarea funcției de judecător calificat din punct de vedere tehnic în cazul judecătorilor cu fracțiune de normă ai Curții nu exclude exercitarea altor funcții, cu condiția ca aceasta să nu genereze niciun conflict de interese.

(5) În caz de conflict de interese, judecătorul în cauză nu participă la proceduri. Normele care reglementează conflictele de interese sunt prevăzute în statut.

ARTICOLUL 18

Corpul de judecători

(1) Se constituie un corp de judecători, în conformitate cu statutul.

(2) Corpul de judecători este compus din judecători calificați din punct de vedere juridic și tehnic din cadrul Tribunalului de Primă Instanță, care sunt judecători cu normă întreagă sau cu fracțiune de normă ai Curții. Corpul de judecători include cel puțin un judecător calificat din punct de vedere tehnic pentru fiecare domeniu tehnologic, care deține calificările și experiența relevante. Judecătorii calificați din punct de vedere tehnic din corpul de judecători sunt disponibili, de asemenea, pentru Curtea de Apel.

(3) În conformitate cu dispozițiile corespunzătoare din prezentul acord sau din statut, judecătorii din cadrul corpului de judecători sunt repartizați diviziei în cauză de către președintele Tribunalului de Primă Instanță. Repartizarea judecătorilor are la bază calificarea tehnică sau juridică, competențele lingvistice și experiența relevantă ale acestora. Repartizarea judecătorilor asigură aceeași calitate ridicată a muncii și același nivel înalt al calificării juridice și tehnice în cadrul tuturor completelor Tribunalului de Primă Instanță.

ARTICOLUL 19

Cadru de formare

(1) Se instituie un cadru de formare pentru judecători, ale cărui detalii sunt prevăzute în statut, în vederea îmbunătățirii și sporirii competențelor disponibile în materie de soluționare a litigiilor în domeniul brevetelor și pentru asigurarea unei

difuzări la scară geografică largă a acestor cunoștințe și experiențe specifice. Serviciile necesare respectivului cadru sunt localizate la Budapesta.

(2) Cadru de formare se axează în special pe:

(a) stagii în cadrul instanțelor naționale pentru brevete sau al diviziilor Tribunalului de Primă Instanță care judecă un număr semnificativ de litigii în domeniul brevetelor;

(b) îmbunătățirea competențelor lingvistice;

(c) aspecte tehnice ale legislației în materie de brevete;

(d) difuzarea cunoștințelor și a experiențelor privind procedurile civile pentru judecătorii calificați din punct de vedere tehnic;

(e) pregătirea candidaților la postul de judecător.

(3) Cadru de formare furnizează formare continuă. Se organizează întâlniri periodice între toți judecătorii Curții în vederea discutării evoluțiilor din domeniul dreptului brevetelor și pentru a asigura coerența jurisprudenței Curții.

CAPITOLUL IV

Supremația dreptului Uniunii, răspunderea și responsabilitatea statelor membre contractante

ARTICOLUL 20

Supremația și respectarea dreptului Uniunii

Curtea aplică dreptul Uniunii în deplinătatea sa și respectă supremația acestuia.

ARTICOLUL 21

Solicitarea hotărârilor preliminare

Ca instanță comună a statelor membre contractante și ca parte a sistemului judiciar al acestora, Curtea cooperează cu Curtea de Justiție a Uniunii Europene pentru a asigura aplicarea corectă și interpretarea uniformă a dreptului Uniunii, ca orice instanță națională, în conformitate în special cu articolul 267 din TFUE. Hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene sunt obligatorii pentru Curte.

ARTICOLUL 22

Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea dreptului Uniunii

(1) Statele membre contractante sunt răspunzătoare în mod solidar pentru prejudiciile rezultate în urma încălcării dreptului Uniunii de către Curtea de Apel, în conformitate cu dreptul Uniunii în materia răspunderii extracontractuale a statelor membre pentru prejudiciile cauzate de instanțele lor naționale care încalcă dreptul Uniunii.

(2) O astfel de acțiune în despăgubire este intentată împotriva statului membru contractant în care reclamantul își are reședința sau locul principal de desfășurare a activității sau, în lipsa reședinței sau a locului principal de desfășurare a activității, în fața autorității competente a statului membru contractant respectiv. În cazul în care reclamantul nu își are reședința sau locul principal de desfășurare a activității sau, în lipsa reședinței sau a locului principal de desfășurare a activității, locul de desfășurare a activității într-un stat membru contractant, acesta poate intenta o astfel de acțiune împotriva statului membru contractant pe teritoriul căruia se află sediul Curții de Apel, în fața autorității competente a respectivului stat membru contractant.

Autoritatea competentă aplică legea forului, cu excepția dreptului său internațional privat, tuturor chestiunilor care nu sunt reglementate de dreptul Uniunii sau de prezentul acord. Reclamantul are dreptul de a obține întreaga valoare a daunelor-interese acordate de autoritatea competentă din statul membru contractant împotriva căruia a fost intentată acțiunea.

(3) Statul membru contractant care a plătit daune-interese are dreptul de a obține o contribuție proporțională, stabilită în conformitate cu metoda stabilită la articolul 37 alineatele (3) și (4), din partea celorlalte state membre contractante. Normele detaliate care reglementează contribuția statelor membre contractante în temeiul prezentului alineat sunt determinate de Comitetul de gestiune.

ARTICOLUL 23

Responsabilitatea statelor membre contractante

Acțiunile Curții sunt direct imputabile fiecărui stat membru contractant în mod individual, inclusiv în sensul articolelor 258, 259 și 260 din TFUE, și tuturor statelor membre contractante în mod colectiv.

CAPITOLUL V

Izvoarele de drept și dreptul material

ARTICOLUL 24

Izvoare de drept

(1) Cu respectarea deplină a articolului 20, în judecarea unei cauze intentate înaintea sa în temeiul prezentului acord, Curtea își întemeiază hotărârile pe:

- (a) dreptul Uniunii, inclusiv Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012 și Regulamentul (UE) nr. 1.260/2012⁽¹⁾;
- (b) prezentul acord;
- (c) CBE;
- (d) alte acorduri internaționale aplicabile brevetelor și obligatorii pentru toate statele membre contractante; și
- (e) dreptul național.

(2) În măsura în care Curtea își întemeiază hotărârile pe dreptul național, inclusiv, după caz, pe dreptul statelor necontractante, dreptul aplicabil se determină:

- (a) prin dispozițiile direct aplicabile de drept al Uniunii care conțin norme de drept internațional privat; sau
- (b) în lipsa unor dispoziții direct aplicabile de drept al Uniunii sau în cazul în care acesta nu se aplică, prin instrumentele internaționale care conțin norme de drept internațional privat; sau
- (c) în lipsa dispozițiilor prevăzute la literele (a) și (b), prin dispozițiile naționale de drept internațional privat, astfel cum sunt determinate de Curte.

(3) Dreptul statelor necontractante se aplică în cazul în care este desemnat prin aplicarea normelor menționate la alineatul (2), în special în legătură cu articolele 25—28, 54, 55, 64, 68 și 72.

ARTICOLUL 25

Dreptul de a împiedica utilizarea directă a invenției

Brevetul conferă titularului dreptul de a împiedica orice terță parte care nu deține acordul titularului:

- (a) să fabrice, să ofere, să introducă pe piață sau să utilizeze un produs care face obiectul brevetului sau să importe ori să depoziteze produsul în aceste scopuri;
- (b) să utilizeze un proces care face obiectul brevetului sau, în cazul în care terță parte știe sau ar fi trebuit să știe că utilizarea procesului este interzisă fără acordul titularului brevetului, să ofere procesul spre utilizare pe teritoriul statelor membre contractante în care brevetul are efect;

(c) să ofere, să introducă pe piață, să utilizeze sau să importe ori să depoziteze în aceste scopuri un produs obținut direct printr-un proces care face obiectul brevetului.

ARTICOLUL 26

Dreptul de a împiedica utilizarea indirectă a invenției

(1) Brevetul conferă titularului dreptul de a împiedica orice terță parte care nu are acordul titularului să furnizeze sau să ofere spre furnizare, pe teritoriul statelor membre contractante în care brevetul respectiv are efect, oricărei persoane, alta decât cea care are dreptul de a exploata invenția brevetată, mijloace legate de un element esențial al respectivei invenții, pentru exploatarea acesteia, atunci când terță parte știe sau ar fi trebuit să știe că respectivele mijloace sunt adecvate și destinate exploatării invenției în cauză.

(2) Alineatul (1) nu se aplică atunci când mijloacele în cauză sunt produse obișnuite disponibile în comerț, cu excepția cazului în care terță parte determină persoana căreia îi sunt furnizate produsele respective să săvârșească oricare din actele interzise de articolul 25.

(3) Persoanele care săvârșesc actele menționate la articolul 27 literele (a)—(e) nu sunt considerate a fi părți care au dreptul de a exploata invenția în sensul alineatului (1).

ARTICOLUL 27

Limitarea efectelor unui brevet

Drepturile conferite de un brevet nu se extind asupra niciunui din următoarele acte:

- (a) actele efectuate cu titlu privat și în scopuri necomerciale;
- (b) actele efectuate în scopuri experimentale care vizează obiectul invenției brevetate;
- (c) utilizarea de material biologic în scopul cultivării sau al descoperirii și dezvoltării altor soiuri de plante;
- (d) actele permise în temeiul articolului 13 alineatul (6) din Directiva 2001/82/CE⁽²⁾ sau al articolului 10 alineatul (6) din Directiva 2001/83/CE⁽³⁾ cu privire la orice brevet care are ca obiect produsul în sensul oricăreia dintre cele două directive;
- (e) prepararea imediată de către o farmacie, pentru cazuri individuale, a unui medicament pe bază de rețetă medicală, nici la actele privind medicamentul astfel preparat;
- (f) utilizarea invenției brevetate la bordul navelor țărilor care fac parte din Uniunea internațională pentru Protecția Proprietății Industriale (Uniunea de la Paris) sau sunt membre ale Organizației Mondiale a Comerțului, altele decât cele ale statelor membre contractante în care respectivul brevet are efect, în corpul navei în cauză, în mașini, tachelaj, echipamente și alte accesorii, atunci când aceste nave pătrund temporar sau accidental în apele statelor membre contractante în care respectivul brevet are efect, cu condiția ca invenția să fie utilizată exclusiv pentru nevoile navei;
- (g) utilizarea invenției brevetate în construcția sau în operarea vehiculelor aeriene sau terestre sau a altor mijloace de transport ale țărilor care fac parte din Uniunea internațională pentru Protecția Proprietății Industriale (Uniunea de la Paris) sau sunt membre ale Organizației Mondiale a Comerțului, altele decât statele membre contractante în care respectivul brevet are efect, sau a accesoriilor acestor vehicule aeriene sau terestre, atunci când acestea pătrund temporar sau accidental pe teritoriul statelor membre contractante în care respectivul brevet are efect;

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1.260/2012 al Consiliului din 17 decembrie 2012 de punere în aplicare a cooperării consolidate în domeniul creării unei protecții unitare prin brevet, în ceea ce privește dispozițiile aplicabile în materie de traducere (JO L 361, 31.12.2012, p. 89), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽²⁾ Directiva 2001/82/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la produse medicamentose veterinare (JO L 311, 28.11.2001, p. 1), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽³⁾ Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamente de uz uman (JO L 311, 28.11.2001, p. 67), inclusiv orice modificări ulterioare.

(h) actele menționate la articolul 27 din Convenția privind aviația civilă internațională din 7 decembrie 1944⁽¹⁾, în cazul în care aceste acte privesc aeronavele unei țări parte la respectiva convenție, care nu este stat membru contractant în care brevetul în cauză are efect;

(i) utilizarea de către un fermier a recoltei sale în scopul reproducerii sau înmulțirii de către el însuși sau în propria exploatare, în condițiile în care materialul de reproducere vegetală a fost vândut sau comercializat în alt mod fermierului de către titularul brevetului, sau cu consimțământul acestuia, pentru utilizare în agricultură. Domeniul de aplicare și condițiile aferente acestei utilizări corespund celor prevăzute la articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 2.100/94⁽²⁾;

(j) utilizarea de către un fermier de animale protejate, în scopuri agricole, cu condiția ca animalele de reproducere sau alte materiale de reproducere să fi fost vândute sau comercializate în alt mod fermierului de către titularul brevetului sau cu consimțământul acestuia. O astfel de utilizare include punerea la dispoziție a animalelor sau a altor materiale de reproducere animală în scopul desfășurării activității agricole a fermierului, dar nu pentru vânzare în cadrul sau în scopul unei activități reproductive de natură comercială;

(k) actele și utilizarea informațiilor obținute, permise în conformitate cu articolele 5 și 6 din Directiva 2009/24/CE⁽³⁾, în special prin dispozițiile privind decompilarea și interoperabilitatea; și

(l) actele permise în temeiul articolului 10 din Directiva 98/44/CE⁽⁴⁾.

ARTICOLUL 28

Dreptul întemeiat pe utilizarea anterioară a invenției

Orice persoană care, în cazul în care ar fi fost acordat un brevet național cu privire la o invenție, ar fi deținut, într-un stat membru contractant, un drept întemeiat pe utilizarea anterioară a invenției respective sau un drept de posesie personală asupra invenției respective se bucură, în respectivul stat membru contractant, de aceleași drepturi în ceea ce privește un brevet pentru aceeași invenție.

ARTICOLUL 29

Epuizarea drepturilor conferite de un brevet european

Drepturile conferite de un brevet european nu se extind la acte privind un produs care face obiectul respectivului brevet după ce produsul respectiv a fost introdus pe piață în Uniune de către titularul brevetului sau cu consimțământul acestuia, cu excepția cazului în care există motive justificate pentru ca titularul să se opună comercializării ulterioare a produsului.

ARTICOLUL 30

Efectele certificatelor suplimentare de protecție

Un certificat suplimentar de protecție conferă aceleași drepturi precum cele conferite de brevet și face obiectul aceluiași limitări și aceluiași obligații.

CAPITOLUL VI Competența internațională

ARTICOLUL 31

Competența internațională

Competența internațională a Curții este stabilită în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1.215/2012 sau, după caz, pe baza Convenției privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (Convenția de la Lugano)⁽⁵⁾.

ARTICOLUL 32

Competența Curții

(1) Curtea are competență exclusivă cu privire la:

(a) acțiunile în constatarea încălcării sau a riscului de încălcare a unui drept conferit de brevet și de certificatul suplimentar de protecție și mijloacele de protecție conexe, inclusiv cererile reconvenționale privitoare la licențe;

(b) acțiunile în constatarea inexistenței încălcării unui drept conferit de brevet și de certificatul suplimentar de protecție;

(c) acțiunile în vederea obținerii unor măsuri și ordine provizorii și asiguratorii;

(d) acțiunile în revocarea brevetelor și acțiunile în declararea nulității certificatelor suplimentare de protecție;

(e) cererile reconvenționale în revocarea brevetelor și cererile reconvenționale în declararea nulității certificatelor suplimentare de protecție;

(f) acțiunile în despăgubiri care derivă din protecția provizorie conferită de o cerere de brevet european publicată;

(g) acțiunile referitoare la utilizarea invenției înainte de acordarea brevetului sau la dreptul întemeiat pe utilizarea anterioară a invenției;

(h) acțiunile în despăgubiri pentru licențe pe baza articolului 8 din Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012; și

(i) acțiunile referitoare la deciziile adoptate de Oficiul European de Brevete în îndeplinirea atribuțiilor menționate la articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012.

(2) Instanțele naționale ale statelor membre contractante sunt în continuare competente pentru acțiunile referitoare la brevete și la certificatele suplimentare de protecție care nu intră în competența exclusivă a Curții.

ARTICOLUL 33

Competența diviziilor Tribunalului de Primă Instanță

(1) Fără a aduce atingere alineatului (7) din prezentul articol, acțiunile prevăzute la articolul 32 alineatul (1) literele (a), (c), (f) și (g) sunt intentate în fața:

(a) diviziei locale care se află pe teritoriul statului membru contractant unde s-a produs încălcarea sau unde există riscul de încălcare sau a diviziei regionale din care face parte respectivul stat membru contractant; sau

(b) diviziei locale care se află pe teritoriul statului membru contractant în care își are reședința sau locul principal de desfășurare a activității pârâtul sau, în cazul în care există mai mulți pârâți, unul dintre aceștia, sau, în lipsa reședinței sau a locului principal de desfășurare a activității, locul de desfășurare a activității sau a diviziei regionale din care face parte respectivul

⁽¹⁾ Organizația Aviației Civile Internaționale (OACI), „Convenția de la Chicago”, documentul 7300/9 (ediția a 9-a, 2006).

⁽²⁾ Regulamentul (CE) nr. 2.100/94 al Consiliului din 27 iulie 1994 de instituire a unui sistem de protecția comunitară a soiurilor de plante (JO L 227, 1.9.1994, p. 1), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽³⁾ Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO L 111, 5.5.2009, p. 16), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽⁴⁾ Directiva 98/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie iulie 1998 privind protecția juridică a invențiilor biotehnologice (JO L 213, 30.7.1998, p. 13), inclusiv orice modificări ulterioare.

⁽⁵⁾ Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, încheiată la Lugano la 30 octombrie 2007, inclusiv orice modificări ulterioare.

stat membru contractant. O acțiune poate fi intentată împotriva mai multor părți numai în cazul în care aceștia au o relație comercială sau acțiunea privește aceeași presupusă încălcare.

Acțiunile menționate la articolul 32 alineatul (1) litera (h) sunt intentate în fața diviziei locale sau regionale în conformitate cu litera (b) de la primul paragraf.

Acțiunile împotriva părților care își au reședința sau locul principal de desfășurare a activității sau, în lipsa reședinței sau a locului principal de desfășurare a activității, locul de desfășurare a activității în afara teritoriului statelor membre contractante sunt intentate în fața diviziei locale sau regionale în conformitate cu litera (a) de la primul paragraf sau în fața diviziei centrale.

În cazul în care pe teritoriul respectivului stat membru contractant nu se află o divizie locală și statul contractant nu face parte dintr-o divizie regională, acțiunile se intentează în fața diviziei centrale.

(2) În cazul în care o acțiune menționată la articolul 32 alineatul (1) literele (a), (c), (f), (g) sau (h) este pendinte pe rolul unei divizii a Tribunalului de Primă Instanță, nicio acțiune menționată la articolul 32 alineatul (1) literele (a), (c), (f), (g) sau (h) între aceleași părți sau cu privire la același brevet nu poate fi intentată în fața niciunei alte divizii.

În cazul în care o acțiune menționată la articolul 32 alineatul (1) litera (a) este pendinte pe rolul unei divizii regionale, iar încălcarea a survenit pe teritoriul a trei sau mai multe divizii regionale, divizia regională în cauză trimite, la solicitarea părâtului, cauza diviziei centrale.

În cazul în care o acțiune între aceleași părți sau cu privire la același brevet este intentată în fața mai multor divizii diferite, divizia care a fost sesizată prima este competentă cu privire la întreaga cauză și orice divizie sesizată ulterior declară acțiunea inadmisibilă în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(3) O cerere reconvențională de revocare, astfel cum este prevăzută la articolul 32 alineatul (1) litera (e), poate fi introdusă în cazul unei acțiuni în constatarea unei încălcări menționate la articolul 32 alineatul (1) litera (a). După audierea părților, divizia locală sau regională vizată poate:

(a) să continue atât acțiunea în constatarea încălcării, cât și cererea reconvențională în revocare și să îi solicite președintelui Tribunalului de Primă Instanță să repartizeze din cadrul corpului de judecători, în conformitate cu articolul 18 alineatul (3), un judecător calificat din punct de vedere tehnic care să dețină calificări și experiență în domeniul tehnologic respectiv;

(b) să trimită cererea reconvențională în revocare spre soluționare diviziei centrale și să suspende sau să continue acțiunea în constatarea încălcării; sau

(c) cu acordul părților, să trimită cauza spre soluționare diviziei centrale.

(4) Acțiunile menționate la articolul 32 alineatul (1) literele (b) și (d) sunt intentate în fața diviziei centrale. Cu toate acestea, în cazul în care o acțiune în constatarea încălcării, astfel cum este menționată la articolul 32 alineatul (1) litera (a), între aceleași părți și cu privire la același brevet, a fost intentată în fața unei divizii locale sau regionale, aceste acțiuni pot fi intentate numai în fața aceleiași divizii locale sau regionale.

(5) În cazul în care o acțiune în revocare, astfel cum este menționată la articolul 32 alineatul (1) litera (e), este pendinte pe rolul diviziei centrale, o acțiune în constatarea încălcării, astfel cum este menționată la articolul 32 alineatul (1) litera (a), între aceleași părți și cu privire la același brevet poate fi intentată în fața oricărei divizii în conformitate cu alineatul (1) din prezentul articol sau în fața diviziei centrale. Divizia locală sau regională în cauză poate acționa în conformitate cu alineatul (2) din prezentul articol.

(6) O acțiune în constatarea inexistenței unei încălcări, astfel cum este prevăzută la articolul 32 alineatul (1) litera (b), pendinte pe rolul diviziei centrale este suspendată de îndată ce o acțiune în constatarea încălcării, astfel cum este prevăzută la articolul 32 alineatul (1) litera (a), între aceleași părți sau între titularul unei licențe exclusive și partea care solicită constatarea inexistenței unei încălcări și referitoare la același brevet este intentată în fața unei divizii locale sau regionale în termen de trei luni de la data la care acțiunea a fost inițiată în fața diviziei centrale.

(7) Părțile pot conveni să intenteze acțiunile menționate la articolul 32 alineatul (1) literele (a)—(h) în fața diviziei pe care o aleg, inclusiv a diviziei centrale.

(8) Acțiunile menționate la articolul 32 alineatul (1) literele (d) și (e) pot fi intentate fără ca reclamantul să trebuiască să formuleze o opoziție pe lângă Oficiul European de Brevete.

(9) Acțiunile menționate la articolul 32 alineatul (1) litera (i) sunt intentate în fața diviziei centrale.

(10) Orice parte informează Curtea cu privire la orice revocare pendinte, limitare pendinte sau procedură de opoziție pendinte la Oficiul European de Brevete și la orice solicitare de prelucrare accelerată la Oficiul European de Brevete. Curtea poate suspenda procedura atunci când o hotărâre rapidă poate fi așteptată din partea Oficiului European de Brevete.

ARTICOLUL 34

Domeniul de aplicare teritorial al hotărârilor

În cazul brevetului european, hotărârile Curții acoperă teritoriul statelor membre contractante în care brevetul are efect.

CAPITOLUL VII

Mediere și arbitraj în materie de brevete

ARTICOLUL 35

Centrul de mediere și arbitraj în materie de brevete

(1) Se instituie un centru de mediere și arbitraj în materie de brevete („Centrul”). Sediile acestuia vor fi la Ljubljana și Lisabona.

(2) Centrul furnizează facilități pentru medierea și arbitrarea litigiilor referitoare la brevete care intră sub incidența prezentului acord. Articolul 82 se aplică *mutatis mutandis* oricărei soluționări la care s-a ajuns prin utilizarea facilităților oferite de Centru, inclusiv prin mediere. Cu toate acestea, un brevet nu poate fi revocat sau limitat prin proceduri de mediere sau arbitraj.

(3) Centrul stabilește norme de mediere și arbitraj.

(4) Centrul elaborează o listă de mediatori și de arbitri care să asiste părțile la soluționarea conflictului dintre acestea.

PARTEA II

Dispoziții financiare

ARTICOLUL 36

Bugetul Curții

(1) Bugetul Curții este finanțat prin venituri financiare proprii ale Curții și, cel puțin în decursul perioadei tranzitorii menționate la articolul 83, după caz, prin contribuții din partea statelor membre contractante. Bugetul este echilibrat.

(2) Veniturile financiare proprii ale Curții cuprind taxele judiciare și alte venituri.

(3) Taxele judiciare sunt stabilite de Comitetul de gestiune. Acestea constau dintr-o taxă fixă, combinată cu o taxă bazată pe valoare peste un prag prestabilit. Taxele judiciare sunt stabilite la un nivel care să asigure echilibrul corect între principiul accesului echitabil la justiție, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, microentități, persoane fizice, organizații nonprofit, universități și organizații publice de cercetare, și contribuția adecvată a părților la cheltuielile suportate de Curte, recunoscând

beneficiile economice ale părților implicate și obiectivul unei curți care se autofinanțează, cu finanțe echilibrate. Nivelul taxelor judiciare este revizuit periodic de Comitetul de gestiune. Pot fi luate în considerare măsuri orientate de sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii și microentități.

(4) În cazul în care Curtea nu își poate echilibra bugetul prin propriile sale resurse, statele membre contractante transmit acesteia contribuții financiare speciale.

ARTICOLUL 37

Finanțarea Curții

(1) Cheltuielile de funcționare ale Curții se finanțează de la bugetul acesteia, în conformitate cu statutul. Statele membre contractante care instituie o divizie locală pun la dispoziție mijloacele necesare în acest sens. Statele membre contractante care împart o divizie regională pun la dispoziție în comun mijloacele necesare în acest sens. Statele membre contractante pe teritoriul cărora se găsește divizia centrală, secțiile acesteia sau Curtea de Apel pun la dispoziție mijloacele necesare în acest sens. Pe durata perioadei tranzitorii inițiale de șapte ani, cu începere de la data intrării în vigoare a prezentului acord, statele membre contractante în cauză pun la dispoziție, de asemenea, personalul administrativ auxiliar, fără a aduce atingere statutului personalului respectiv.

(2) La data intrării în vigoare a prezentului acord, statele membre contractante pun la dispoziție contribuțiile financiare inițiale necesare pentru instituirea Curții.

(3) Pe durata perioadei tranzitorii inițiale de șapte ani, cu începere de la data intrării în vigoare a prezentului acord, contribuția fiecărui stat membru contractant care a ratificat sau a aderat la Acord anterior intrării acestuia în vigoare este calculată pe baza numărului de brevete europene care au efect pe teritoriul respectivului stat la data intrării în vigoare a prezentului acord și a numărului de brevete europene în legătură cu care au fost intentate acțiuni în constatarea încălcării sau acțiuni în revocare în fața instanțelor naționale ale respectivului stat, în cei trei ani anteriori intrării în vigoare a prezentului acord. Pe durata aceleiași perioade tranzitorii de șapte ani, pentru statele membre care ratifică sau aderă la prezentul acord după intrarea în vigoare a acestuia, contribuțiile se calculează pe baza numărului de brevete europene care au efect pe teritoriul statului membru care ratifică sau aderă, la data ratificării sau a aderării, și a numărului de brevete europene în legătură cu care au fost intentate acțiuni în constatarea încălcării sau acțiuni în revocare în fața instanțelor naționale ale statului membru care ratifică sau aderă, în cei trei ani anteriori ratificării sau aderării.

(4) La finalul perioadei tranzitorii inițiale de șapte ani, moment în care se preconizează că Curtea se autofinanțează, în cazul în care sunt necesare contribuții din partea statelor membre contractante, acestea sunt determinate în conformitate cu scara de distribuire a venitului provenind din taxele de reînnoire pentru brevetele europene cu efect unitar, aplicabilă în momentul în care contribuția devine necesară.

ARTICOLUL 38

Finanțarea cadrului de formare pentru judecători

Cadrul de formare pentru judecători este finanțat de la bugetul Curții.

ARTICOLUL 39

Finanțarea Centrului

Cheltuielile de funcționare ale Centrului sunt finanțate de la bugetul Curții.

PARTEA III

Organizare și dispoziții procedurale

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ARTICOLUL 40

Statutul

(1) Statutul prevede detaliile de organizare și de funcționare ale Curții.

(2) Statutul este anexat la prezentul acord. Statutul poate fi modificat prin decizia Comitetului de gestiune, pe baza unei propuneri a Curții sau a unei propuneri a unui stat membru contractant după consultarea Curții. Cu toate acestea, astfel de modificări nu trebuie să intre în contradicție cu prezentul acord sau să îl modifice.

(3) Statutul garantează faptul că funcționarea Curții este organizată în modul cel mai eficient și eficace din punctul de vedere al costurilor cu puțință și garantează accesul echitabil la justiție.

ARTICOLUL 41

Regulamentul de procedură

(1) Regulamentul de procedură furnizează informații detaliate cu privire la procedurile pe rolul Curții. Acesta respectă prezentul acord și statutul.

(2) Regulamentul de procedură este adoptat de Comitetul de gestiune pe baza unei consultări extinse cu actorii interesați. În prealabil se solicită opinia Comisiei Europene cu privire la compatibilitatea Regulamentului de procedură cu dreptul Uniunii. Regulamentul de procedură poate fi modificat printr-o decizie a Comitetului de gestiune, pe baza unei propuneri din partea Curții și după consultarea Comisiei Europene. Cu toate acestea, astfel de modificări nu trebuie să intre în contradicție cu prezentul acord sau cu statutul.

(3) Regulamentul de procedură garantează faptul că hotărârile Curții sunt de cea mai înaltă calitate posibilă și că procedurile sunt organizate în modul cel mai eficient și eficace cu puțință din punctul de vedere al costurilor. Regulamentul asigură echilibrul corect între interesele legitime ale tuturor părților. Acesta prevede nivelul necesar al puterii de apreciere a judecătorilor, fără a compromite previzibilitatea procedurilor pentru părți.

ARTICOLUL 42

Proportionalitate și echitate

(1) Curtea soluționează litigiile într-un mod proporțional cu importanța și complexitatea acestora.

(2) Curtea garantează faptul că normele, procedurile și căile de atac prevăzute în prezentul acord și în statut sunt utilizate într-un mod corect și echitabil și nu denaturează concurența.

ARTICOLUL 43

Gestionarea cauzelor

Curtea gestionează într-un mod activ cauzele aflate pe rolul său în conformitate cu Regulamentul de procedură, fără a compromite libertatea părților de a determina obiectul și probele în propriile cauze.

ARTICOLUL 44

Proceduri electronice

Curtea utilizează în mod optim procedurile electronice precum depunerea electronică a concluziilor părților și consemnarea probelor în format electronic, precum și videoconferințele, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

ARTICOLUL 45

Procedură publică

Procedura este deschisă publicului, cu excepția cazurilor în care Curtea hotărăște să îi dea un caracter confidențial, în măsura necesară, în interesul uneia dintre părți sau al altor persoane afectate sau în interesul general al justiției sau al ordinii publice.

ARTICOLUL 46

Capacitatea juridică

Orice persoană fizică sau juridică sau orice organism echivalent al unei persoane juridice care are dreptul de a iniția proceduri în conformitate cu legislația sa națională are capacitatea de a fi parte la procedurile pe rolul Curții.

ARTICOLUL 47

Părțile

(1) Titularul brevetului are dreptul de a intenta acțiuni în fața Curții.

(2) Cu excepția cazurilor în care acordul de licență cuprinde dispoziții contrare, deținătorul unei licențe exclusive cu privire la un brevet are dreptul de a intenta acțiuni în fața Curții în aceleași împrejurări ca titularul unui brevet, cu condiția ca titularul brevetului să fie înștiințat în prealabil.

(3) Deținătorul unei licențe neexclusive nu are dreptul de a iniția acțiuni în fața Curții, cu excepția cazului în care titularul brevetului este înștiințat în prealabil și în măsura în care acest lucru este permis în mod explicit de acordul de licență.

(4) În cazul acțiunilor intentate de deținătorul unei licențe, titularul brevetului are dreptul să intervină în acțiunea intentată în fața Curții.

(5) Valabilitatea unui brevet nu poate fi contestată în cadrul acțiunii în constatarea încălcării inițiate de deținătorul unei licențe în situația în care titularul brevetului nu participă la procedură. Partea la acțiunea în constatarea încălcării care dorește să conteste valabilitatea unui brevet trebuie să inițieze o acțiune împotriva titularului brevetului.

(6) Orice altă persoană fizică sau juridică sau orice organism care are dreptul de a iniția acțiuni în conformitate cu legislația sa națională, care are legătură cu un brevet, poate intenta o acțiune în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(7) Orice persoană fizică sau juridică sau orice organism care are dreptul de a iniția acțiuni în conformitate cu legislația sa națională și care este afectată de o decizie a Oficiului European de Brevete în îndeplinirea atribuțiilor sale menționate la articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012 are dreptul de a iniția acțiuni în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (i).

ARTICOLUL 48

Reprezentare

(1) Părțile sunt reprezentate de avocați autorizați să profeseze în fața unei instanțe dintr-un stat membru contractant.

(2) Părțile pot fi reprezentate în mod alternativ de avocați specializați în brevete europene care au dreptul de a acționa ca mandatar autorizați în fața Oficiului European de Brevete în temeiul articolului 134 din CBE și care dețin calificările necesare, precum un certificat european de avocat pledant în materie de brevete.

(3) Cerințele privind calificările în temeiul alineatului (2) sunt stabilite de Comitetul de gestiune. O listă a avocaților specializați în brevete europene care au dreptul de a reprezenta părțile în fața Curții este păstrată de grefier.

(4) Reprezentanții părților pot fi asistați de avocați specializați în brevete care au dreptul de a lua cuvântul în ședințele Curții, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(5) Reprezentanții părților se bucură de drepturile și imunitățile necesare pentru exercitarea independentă a atribuțiilor lor, inclusiv privilegiul protecției față de dezvăluiri în cadrul procedurilor în fața Curții, în ceea ce privește comunicarea dintre un reprezentant și o parte sau orice altă persoană, în conformitate cu condițiile prevăzute în Regulamentul de procedură, cu excepția cazului în care partea în cauză renunță în mod expres la acest privilegiu.

(6) Reprezentanții părților trebuie să nu facă uz de fals în declarații în privința cauzelor sau a faptelor în fața Curții cu bună știință sau având motive întemeiate pentru a fi în cunoștință de cauză.

(7) Reprezentarea în conformitate cu alineatele (1) și (2) din prezentul articol nu este necesară în procedurile în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (i).

CAPITOLUL II

Limba de procedură

ARTICOLUL 49

Limba de procedură în cadrul Tribunalului de Primă Instanță

(1) Limba de procedură în fața oricărei divizii locale sau regionale este o limbă oficială a Uniunii Europene care este limba oficială sau una dintre limbile oficiale ale statului membru contractant pe teritoriul căruia se află divizia în cauză sau limba/limbile oficială/oficiale desemnată/desemnate de statele membre contractante din cadrul aceleiași divizii regionale.

(2) În pofida alineatului (1), statele membre contractante pot desemna una dintre limbile oficiale ale Oficiului European de Brevete ca limbă de procedură a diviziei locale sau regionale proprii.

(3) Părțile pot conveni asupra utilizării limbii în care a fost acordat brevetul ca limbă de procedură, sub rezerva aprobării de către completul competent. În cazul în care completul în cauză nu aprobă alegerea acestora, părțile pot solicita trimiterea cauzei către divizia centrală.

(4) Cu acordul părților, completul competent poate, din considerente practice și care țin de echitate, să decidă utilizarea limbii în care a fost acordat brevetul ca limbă de procedură.

(5) La solicitarea uneia dintre părți și după audierea celorlalte părți și a completului competent, președintele Tribunalului de Primă Instanță poate, din considerente care țin de echitate și ținând seama de toate circumstanțele relevante, inclusiv poziția părților, în special cea a pârâtului, să decidă utilizarea limbii în care a fost acordat brevetul ca limbă de procedură. În acest caz, președintele Tribunalului de Primă Instanță evaluează necesitatea unor modalități specifice de traducere și interpretare.

(6) Limba de procedură la divizia centrală este limba în care a fost acordat brevetul respectiv.

ARTICOLUL 50

Limba de procedură în cadrul Curții de Apel

(1) Limba de procedură în fața Curții de Apel este limba de procedură în fața Tribunalului de Primă Instanță.

(2) În pofida alineatului (1), părțile pot conveni asupra utilizării limbii în care a fost acordat brevetul ca limbă de procedură.

(3) În cazuri excepționale și în măsura oportunității, Curtea de Apel poate decide ca o altă limbă oficială a unui stat membru contractant să fie limba de procedură pentru întreaga procedură sau pentru o parte din aceasta, sub rezerva acordului părților.

ARTICOLUL 51

Alte dispoziții lingvistice

(1) Orice complet al Tribunalului de Primă Instanță sau al Curții de Apel poate, în măsura oportunității, să renunțe la cerințele referitoare la traducere.

(2) La solicitarea uneia dintre părți și în măsura oportunității, orice divizie a Tribunalului de Primă Instanță și a Curții de Apel furnizează servicii de interpretare pentru a asista părțile vizate în cadrul procedurii orale.

(3) În pofida articolului 49 alineatul (6), în cazurile în care o acțiune în constatarea încălcării dreptului conferit de brevet este intentată în fața diviziei centrale, un pârât care își are reședința, locul principal de desfășurare a activității sau locul de desfășurare a activității pe teritoriul unui stat membru are dreptul de a obține, la cerere, traduceri ale documentelor relevante în limba statului membru unde își are reședința, locul principal de desfășurare a activității sau, în lipsa reședinței sau a locului principal de desfășurare a activității, locul de desfășurare a activității, în următoarele circumstanțe:

(a) competența este acordată diviziei centrale în conformitate cu articolul 33 alineatul (1) paragraful al treilea sau al patrulea; și

(b) limba de procedură în fața diviziei centrale nu este o limbă oficială a statului membru pe teritoriul căruia reclamantul își are reședința, locul principal de desfășurare a activității sau, în lipsa reședinței sau a locului principal de desfășurare a activității, locul de desfășurare a activității; și

(c) pârâtul nu cunoaște în mod adecvat limba de procedură.

CAPITOLUL III

Procedura în fața Curții

ARTICOLUL 52

Procedura scrisă, procedura interimară și procedura orală

(1) Procedura în fața Curții cuprinde o procedură scrisă, o procedură interimară și o procedură orală, în conformitate cu Regulamentul de procedură. Toate procedurile sunt organizate într-o manieră flexibilă și echilibrată.

(2) În cadrul procedurii interimare, ulterior procedurii scrise și dacă este cazul, judecătorul având rol de raportor, sub rezerva unui mandat din partea întregului complet, este responsabil de convocarea unei ședințe interimare. Judecătorul în cauză explorează împreună cu părțile mai ales posibilitatea unei soluționări a litigiului pe cale amiabilă, inclusiv prin mediere și/sau arbitraj, prin utilizarea facilităților oferite de Centrul menționat la articolul 35.

(3) Procedura orală le oferă părților ocazia de a-și expune argumentele în mod corespunzător. Cu acordul părților, Curtea poate renunța la ședința orală.

ARTICOLUL 53

Mijloacele de probă

(1) În cadrul procedurilor în fața Curții, mijloacele de prezentare sau de obținere a probelor includ, în special, următoarele:

- (a) audierea părților;
- (b) solicitarea de informații;
- (c) prezentarea de documente;
- (d) audierea martorilor;
- (e) expertiza;
- (f) cercetarea la fața locului;
- (g) teste și experimente comparative;
- (h) declarațiile în scris depuse sub jurământ.

(2) Regulamentul de procedură reglementează procedura pentru administrarea acestor probe. Audierea martorilor și a experților se desfășoară sub autoritatea Curții și este limitată la ceea ce este necesar.

ARTICOLUL 54

Sarcina probei

Fără a se aduce atingere articolului 24 alineatele (2) și (3), sarcina probei faptelor îi revine părții care se bazează pe faptele respective.

ARTICOLUL 55

Inversarea sarcinii probei

(1) Fără a se aduce atingere articolului 24 alineatele (2) și (3), în cazul în care obiectul unui brevet este un procedeu de obținere a unui produs nou, se consideră că, în lipsa unei probe contrare, produsul identic produs fără consimțământul titularului brevetului a fost obținut prin procedeul brevetat.

(2) Principiul stabilit la alineatul (1) se aplică de asemenea în cazul în care există o probabilitate semnificativă ca produsul identic să fi fost fabricat prin intermediul procedurii brevetate, iar titularul brevetului nu a fost în măsură, în pofida unor eforturi rezonabile, să determine care a fost procedeul utilizat efectiv pentru obținerea unui astfel de produs identic.

(3) La prezentarea probei contrare, se iau în considerare interesele legitime ale pârâtului în protejarea secretelor de fabricație și a secretelor comerciale.

CAPITOLUL IV

Competențele Curții

ARTICOLUL 56

Competențele generale ale Curții

(1) Curtea poate impune măsurile, procedurile și căile de atac prevăzute de prezentul acord și poate supune hotărârile sale unor condiții, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(2) Curtea ține seama în mod corespunzător de interesele părților și, înainte de a emite o hotărâre, îi dă fiecărei părți ocazia de a fi audiată, cu excepția cazurilor în care acest lucru este incompatibil cu executarea efectivă a hotărârii respective.

ARTICOLUL 57

Experți judiciari

(1) Fără a aduce atingere posibilității pe care o au părțile de a prezenta probe rezultate în urma unei expertize, Curtea poate numi în orice moment experți judiciari pentru a efectua expertize cu privire la aspecte specifice ale cauzei. Curtea pune la dispoziția experților toate informațiile necesare pentru furnizarea expertizei.

(2) În acest scop, Curtea elaborează, în conformitate cu Regulamentul de procedură, o listă orientativă de experți. Lista este păstrată de grefier.

(3) Experții judiciari garantează independența și imparțialitatea. Normele care reglementează conflictele de interese aplicabile judecătorilor prevăzute la articolul 7 din statut se aplică prin analogie experților judiciari.

(4) Expertizele furnizate Curții de către experții judiciari sunt puse la dispoziția părților, care au posibilitatea de a face comentarii asupra acestora.

ARTICOLUL 58

Protejarea informațiilor cu caracter confidențial

Pentru a proteja secretele comerciale, datele cu caracter personal sau alte informații confidențiale ale unei părți la procedură sau ale unui terț sau pentru a preveni utilizarea abuzivă a probelor, Curtea poate dispune limitarea sau interzicerea colectării și a utilizării probelor în cadrul procedurii aflate pe rol sau limitarea accesului la aceste probe la anumite persoane.

ARTICOLUL 59

Hotărârea prin care se dispune prezentarea de probe

(1) La cererea unei părți care a prezentat probe în mod rezonabil accesibile și suficiente în susținerea pretențiilor sale și a precizat, în argumentarea acelor pretenții, elemente de probă care se află sub controlul părții adverse sau al unui terț, Curtea poate dispune ca aceste elemente de probă să fie prezentate de partea adversă sau de terț, sub rezerva protejării informațiilor cu caracter confidențial. O astfel de hotărâre nu trebuie să creeze o obligație de autoincriminare.

(2) La cererea uneia dintre părți, Curtea poate dispune, în condițiile specificate la alineatul (1), comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale care se află sub controlul părții adverse, sub rezerva protejării informațiilor cu caracter confidențial.

ARTICOLUL 60

Hotărârea prin care se dispun conservarea probelor și inspecția la fața locului

(1) La cererea reclamantului care a prezentat probe în mod rezonabil accesibile în susținerea pretențiilor sale din care rezultă că o încălcare a dreptului conferit de un brevet a avut loc sau că această încălcare este iminentă, Curtea poate, înainte chiar de începerea procedurii privind fondul cauzei, să dispună măsuri provizorii, rapide și eficiente pentru conservarea probelor pertinente cu privire la presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor cu caracter confidențial.

(2) Aceste măsuri pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevare de eșantioane, sechestrul produselor litigioase și, după caz, al materialelor și al instrumentelor utilizate pentru a produce și/sau distribui produsele în cauză, precum și al documentelor aferente.

(3) Chiar înainte de începerea procedurii privind fondul cauzei, la cererea reclamantului care a prezentat probe în susținerea pretențiilor sale din care rezultă că o încălcare a dreptului conferit de un brevet a avut loc sau că această încălcare este iminentă, Curtea poate dispune inspecția la fața locului. O astfel de inspecție la fața locului este efectuată de către o persoană numită de Curte în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(4) La inspecția la fața locului, reclamantul nu este prezent în persoană, putând fi reprezentat de un specialist independent al cărui nume trebuie să fie precizat în hotărârea Curții.

(5) Măsurile sunt dispuse, dacă este necesar, fără ca cealaltă parte să fie audiată, în special atunci când orice întârziere este susceptibilă să cauzeze un prejudiciu ireparabil titularului brevetului sau când există un risc de distrugere a probelor care poate fi dovedit.

(6) În cazul în care măsurile de conservare a probelor sau de inspecție la fața locului sunt dispuse fără ca cealaltă parte să fie audiată, părțile afectate vor fi înștiințate fără întârziere și cel târziu imediat după executarea măsurilor. La solicitarea părților afectate, are loc o revizuire, incluzând dreptul de a fi audiat, pentru a se decide, într-un termen rezonabil de la notificarea măsurilor, dacă măsurile trebuie modificate, revocate sau confirmate.

(7) Măsurile de conservare a probelor pot face obiectul constituirii de către reclamant a unei cauțiuni sau a unei garanții echivalente corespunzătoare destinate să asigure despăgubirea oricărui prejudiciu suferit de părât, în conformitate cu alineatul (9).

(8) La cererea părâtului, Curtea se asigură că măsurile de conservare a probelor sunt revocate sau încetează să mai producă efecte într-un alt mod, fără a aduce atingere daunelor-interese care pot fi pretinse, în cazul în care reclamantul nu inițiază, într-un termen care să nu depășească 31 de zile calendaristice sau 20 de zile lucrătoare, dacă acesta din urmă este mai lung, o acțiune care să ducă la o hotărâre de fond în fața Curții.

(9) În cazul în care măsurile de conservare a probelor sunt revocate sau în cazul în care acestea nu mai sunt aplicabile din cauza unei acțiuni sau omisiuni a reclamantului sau în cazul în care, ulterior încuviințării măsurilor, se constată că nu a existat o încălcare sau un risc de încălcare a dreptului conferit de brevet, Curtea poate dispune ca reclamantul, la cererea părâtului, să îi acorde acestuia din urmă o despăgubire corespunzătoare pentru orice daune suferite ca urmare a măsurilor respective.

ARTICOLUL 61

Hotărâri de înghețare

(1) La cererea reclamantului care a prezentat probe în mod rezonabil accesibile în susținerea pretențiilor sale din care rezultă că o încălcare a dreptului conferit de un brevet a avut loc sau că această încălcare este iminentă, Curtea poate, înainte chiar de începerea procedurii privind fondul cauzei, să interzică unei părți să retragă din jurisdicția sa orice active aflate pe teritoriul acesteia sau să comercializeze orice active, indiferent dacă acestea se află în jurisdicția sa sau nu.

(2) Articolul 60 alineatele (5)—(9) se aplică prin analogie măsurilor menționate în prezentul articol.

ARTICOLUL 62

Măsuri provizorii și asiguratorii

(1) Prin intermediul unei hotărâri, Curtea poate emite ordine împotriva unei persoane despre care se presupune că încalcă un drept conferit de un brevet sau împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de persoana în cauză, cu scopul de a preveni orice încălcare iminentă, de a interzice, cu titlu provizoriu și, dacă este cazul, sub rezerva plății unor daune cominatorii, continuarea presupusei încălcări sau cu scopul de a subordona o astfel de continuare constituirii unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului.

(2) Curtea poate pune în balanță interesele părților și poate, în special, lua în considerare potențialul prejudiciu care derivă pentru fiecare dintre părți din acordarea sau refuzarea ordinului.

(3) De asemenea, Curtea poate dispune sechestrarea sau confiscarea produselor bănuite că ar încălca un drept conferit de un brevet sau care îl încalcă, pentru a împiedica introducerea sau circulația acestora în circuitele comerciale. În cazul în care reclamantul dovedește că există circumstanțe care ar putea pune în pericol recuperarea daunelor-interese, Curtea poate dispune sechestrarea cu titlu asiguratoriu a bunurilor mobiliare și imobiliare ale persoanei despre care se presupune că încalcă dreptul conferit de brevet, inclusiv blocarea conturilor bancare și a altor active ale acesteia.

(4) Tribunalul poate, cu privire la măsurile menționate la alineatele (1) și (3), să solicite reclamantului să furnizeze orice elemente de probă rezonabile pentru a se asigura cu un grad suficient de certitudine că reclamantul este titularul dreptului și că dreptul reclamantului a fost încălcat sau că această încălcare este iminentă.

(5) Articolul 60 alineatele (5)—(9) se aplică prin analogie măsurilor menționate în prezentul articol.

ARTICOLUL 63

Ordine permanente

(1) În cazul în care se ia o hotărâre de constatare a încălcării unui drept conferit de un brevet, Curtea poate emite un ordin împotriva persoanei care încalcă dreptul pentru a interzice continuarea încălcării. De asemenea, Curtea poate să emită astfel de ordine împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de către un terț pentru a încălca un drept conferit de un brevet.

(2) Atunci când este cazul, nerespectarea ordinului menționat la alineatul (1) face obiectul plății unor daune cominatorii către Curte.

ARTICOLUL 64

Măsuri corective în cadrul acțiunii în constatarea încălcării unui drept conferit de brevet

(1) Fără a aduce atingere oricăror daune-interese datorate părții vătămate din cauza încălcării unui drept conferit de brevet și fără niciun fel de despăgubire, Curtea poate dispune, la cererea reclamantului, luarea unor măsuri corespunzătoare în ceea ce privește produsele cu privire la care s-a constatat încălcarea drepturilor conferite de brevet și, dacă este cazul, cu privire la materialele și instrumentele utilizate în principal la crearea și fabricarea acestor produse.

(2) Astfel de măsuri includ:

- (a) o declarație privind încălcarea dreptului conferit de brevet;
- (b) rechemarea produselor din circuitele comerciale;
- (c) eliminarea din produs a caracteristicilor prin care se produce încălcarea;
- (d) retragerea definitivă a produselor din circuitele comerciale; sau
- (e) distrugerea produselor și/sau a materialelor și instrumentelor vizate.

(3) Curtea dispune ca măsurile respective să fie efectuate pe cheltuiala persoanei care încalcă dreptul conferit de brevet, cu excepția cazurilor în care se invocă motive speciale pentru a nu face aceasta.

(4) La examinarea unei cereri de măsuri corective în temeiul prezentului articol, Curtea ia în considerare nevoia de proporționalitate între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii care urmează a fi dispuse, dorința persoanei care încalcă dreptul conferit de brevet de a aduce materialele în cauză într-o stare în care nu se mai produce încălcarea, precum și interesele terților.

ARTICOLUL 65

Decizia privind valabilitatea unui brevet

(1) Curtea hotărăște cu privire la valabilitatea unui brevet în temeiul unei acțiuni în revocare sau al unei cereri reconvenționale de revocare.

(2) Curtea poate revoca un brevet, fie în întregime, fie parțial, numai din motivele menționate la articolul 138 alineatul (1) și la articolul 139 alineatul (2) din CBE.

(3) Fără a se aduce atingere articolului 138 alineatul (3) din CBE, în cazul în care motivele de revocare afectează brevetul doar parțial, acesta este limitat printr-o modificare corespunzătoare a revendicărilor și revocat în parte.

(4) În măsura în care un brevet a fost revocat, se consideră că acesta nu a avut, de la început, efectele prevăzute la articolele 64 și 67 din CBE.

(5) În cazul în care Curtea, printr-o decizie definitivă, revocă un brevet, fie în întregime, fie parțial, aceasta trimite o copie a deciziei Oficiului European de Brevete și, în cazul unui brevet european, oficiului național de brevete al fiecărui stat membru contractant vizat.

ARTICOLUL 66

Competențele Curții în privința deciziilor Oficiului European de Brevete

(1) În cadrul acțiunilor intentate în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (i), Curtea poate exercita orice competențe acordate Oficiului European de Brevete în conformitate cu articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012, inclusiv rectificarea Registrului pentru protecție unitară prin brevet.

(2) În cadrul acțiunilor intentate în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (i), prin derogare de la articolul 69, părțile suportă propriile cheltuieli.

ARTICOLUL 67

Competența de a dispune comunicarea de informații

(1) Ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului și în conformitate cu Regulamentul de procedură, Curtea poate dispune ca o persoană care încalcă un drept conferit de brevet să informeze reclamantul cu privire la:

- (a) originea și canalele de distribuție ale produselor și procedeele care încalcă un drept conferit de brevet;
- (b) cantitățile produse, fabricate, furnizate, primite sau comandate, precum și prețul obținut pentru produsele care încalcă un drept conferit de brevet; și
- (c) identitatea oricărei persoane terțe implicate în producerea sau distribuția produselor care încalcă un drept conferit de brevet sau în utilizarea oricărui procedeu care încalcă un astfel de drept.

(2) În conformitate cu Regulamentul de procedură, Curtea poate dispune de asemenea ca orice terță persoană care:

- (a) a fost găsită în posesia, la scară comercială, a produselor care încalcă un drept conferit de brevet sau utilizând, la scară comercială, un procedeu care încalcă un astfel de drept;
- (b) a fost găsită furnizând, la scară comercială, servicii utilizate în activități care încalcă un drept conferit de brevet; sau
- (c) a fost indicată de către persoana menționată la litera (a) sau la litera (b) ca fiind implicată în producția, fabricarea sau distribuția produselor sau procedeele care încalcă un drept conferit de brevet sau în furnizarea de servicii să îi comunice reclamantului informațiile menționate la alineatul (1).

ARTICOLUL 68

Acordarea de daune-interese

(1) La solicitarea părții vătămate, Curtea dispune ca persoana care, cu bună știință sau având motive întemeiate pentru a fi în cunoștință de cauză, este implicată într-o activitate care încalcă un drept conferit de brevet, să plătească părții vătămate daune-interese corespunzătoare prejudiciului real suferit de partea în cauză ca urmare a încălcării.

(2) În măsura posibilului, părții vătămate i se va restitui poziția pe care aceasta ar fi avut-o în cazul în care nu s-ar fi produs nicio încălcare. Persoana care încalcă un drept conferit de brevet nu trebuie să aibă beneficii de pe urma încălcării. Cu toate acestea, daunele-interese nu au un caracter punitiv.

(3) Atunci când Curtea stabilește daunele-interese:

- (a) aceasta ia în considerare toate aspectele corespunzătoare, cum ar fi consecințele economice negative, inclusiv profiturile pierdute, suferite de partea vătămată, orice profituri inechitabile realizate de către persoana care încalcă dreptul conferit de brevet și, după caz, alte elemente decât factorii economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat părții vătămate prin încălcare; sau
- (b) ca alternativă la litera (a), aceasta poate, după caz, stabili daunele-interese sub forma unei sume forfetare pe baza unor elemente cum ar fi cel puțin valoarea redevențelor sau taxelor care ar fi fost datorate în cazul în care persoana care a încălcat dreptul conferit de brevet ar fi solicitat autorizația de a utiliza brevetul în cauză.

(4) În cazul în care persoana care a încălcat dreptul conferit de brevet nu s-a angajat în activitatea de încălcare cu bună știință sau având motive întemeiate pentru a fi în cunoștință de cauză, Curtea poate dispune recuperarea profiturilor sau plata unei despăgubiri.

ARTICOLUL 69

Cheltuielile de judecată

(1) Ca regulă generală, cheltuielile de judecată rezonabile și proporționale și alte cheltuieli suportate de partea care a avut câștig de cauză sunt suportate de către partea care a pierdut procesul, cu excepția cazurilor în cazul în care echitatea impune contrariul, în limitele unui prag stabilit în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(2) În cazul în care o parte are câștig de cauză doar parțial sau în circumstanțe excepționale, Curtea poate dispune repartizarea echitabilă a cheltuielilor de judecată sau suportarea de către fiecare parte a cheltuielilor de judecată care îi revin.

(3) O parte ar trebui să suporte toate cheltuielile fără caracter necesar pe care le-a cauzat Curții sau unei alte părți.

(4) La cererea părâtului, Curtea poate dispune ca reclamantul să furnizeze o garanție adecvată pentru cheltuielile de judecată și alte cheltuieli suportate de părât pe care reclamantul ar putea să le suporte, în special în cazurile prevăzute la articolele 59—62.

ARTICOLUL 70

Taxele judiciare

(1) Părțile la procedura aflată pe rolul Curții plătesc taxe judiciare.

(2) Taxele judiciare se plătesc anticipat, cu excepția cazului în care Regulamentul de procedură dispune altfel. Orice parte care nu a plătit o taxă judiciară stabilită poate fi exclusă de la participarea ulterioară la procedură.

ARTICOLUL 71

Asistența judiciară

(1) O parte care este persoană fizică și se află în incapacitatea totală sau parțială de a face față cheltuielilor de judecată poate solicita oricând asistență judiciară. Condițiile de acordare a asistenței judiciare sunt prevăzute în Regulamentul de procedură.

(2) Curtea decide dacă asistența judiciară trebuie acordată integral sau parțial sau dacă aceasta trebuie refuzată, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(3) La propunerea Curții, Comitetul de gestiune stabilește nivelul de asistență judiciară și normele conform cărora cheltuielile aferente sunt suportate.

ARTICOLUL 72

Termenul de prescripție

Fără a aduce atingere articolului 24 alineatele (2) și (3), acțiunile referitoare la toate formele de despăgubiri financiare pot fi intentate în termen de maximum cinci ani de la data la care reclamantul a luat cunoștință sau a avut motive întemeiate pentru a lua cunoștință de ultimul fapt care justifică acțiunea.

CAPITOLUL V

Căi de atac

ARTICOLUL 73

Apelul

(1) Orice parte care nu a avut câștig de cauză, în întregime sau parțial, poate sesiza Curtea de Apel cu un apel formulat împotriva unei decizii a Tribunalului de Primă Instanță în termen de două luni de la data notificării deciziei.

(2) Orice parte care nu a avut câștig de cauză, în întregime sau parțial, poate sesiza Curtea de Apel cu un apel formulat împotriva unei hotărâri a Tribunalului de Primă Instanță:

(a) pentru hotărârile menționate la articolul 49 alineatul (5) și la articolele 59—62 și 67 în termen de 15 zile calendaristice de la notificarea hotărârii reclamantului;

(b) pentru alte hotărâri decât cele menționate la litera (a):

(i) împreună cu apelul împotriva deciziei; sau

(ii) în cazul în care Curtea admite apelul, în termen de 15 zile de la notificarea deciziei Curții în acest sens.

(3) Apelul împotriva unei decizii sau hotărâri a Tribunalului de Primă Instanță poate fi întemeiat pe elemente de drept și pe chestiuni de fapt.

(4) Fapte sau probe noi pot fi introduse doar în conformitate cu Regulamentul de procedură și în cazul în care nu ar fi fost de așteptat în mod rezonabil ca partea în cauză să le depună în timpul procedurii în fața Tribunalului de Primă Instanță.

ARTICOLUL 74

Efectele apelului

(1) Un apel nu are efect suspensiv, cu excepția cazului în care Curtea de Apel dispune contrariul, la solicitarea motivată a uneia dintre părți. Regulamentul de procedură garantează că o astfel de decizie este adoptată fără întârziere.

(2) În pofida alineatului (1), un apel împotriva unei decizii privind acțiuni sau cereri reconvenționale de revocare și privind acțiuni întemeiate pe articolul 32 alineatul (1) litera (i) au întotdeauna efect suspensiv.

(3) Un apel împotriva unei hotărâri menționate la articolul 49 alineatul (5) și la articolele 59—62 sau 67 nu împiedică continuarea procedurii principale. Cu toate acestea, Tribunalul de Primă Instanță nu pronunță o decizie în cadrul procedurii principale înainte de pronunțarea deciziei Curții de Apel referitoare la o hotărâre atacată.

ARTICOLUL 75

Decizia în apel și trimiterea spre rejudecare

(1) În cazul în care un apel fondat pe articolul 73 este întemeiat, Curtea de Apel revocă decizia Tribunalului de Primă Instanță și pronunță o decizie definitivă. În cazuri excepționale și în conformitate cu Regulamentul de procedură, Curtea de Apel poate trimite cauza spre rejudecare Tribunalului de Primă Instanță în vederea pronunțării unei decizii.

(2) În cazul trimiterii unei cauze spre rejudecare către Tribunalul de Primă Instanță în conformitate cu alineatul (1), Tribunalul de Primă Instanță este obligat să respecte elementele de drept soluționate prin decizia Curții de Apel.

CAPITOLUL VI

Decizii

ARTICOLUL 76

Temeiul deciziilor și dreptul de a fi audiat

(1) Curtea hotărăște în conformitate cu solicitările înaintate de către părți și nu acordă mai mult decât ceea ce este solicitat.

(2) Deciziile privind fondul cauzei pot fi întemeiate doar pe considerentele, faptele și probele comunicate de părți sau introduse în procedură printr-o hotărâre a Curții și cu privire la care părțile și-au putut prezenta comentariile.

(3) Curtea evaluează probele în mod liber și independent.

ARTICOLUL 77

Condiții de formă

(1) Deciziile și hotărârile Curții se motivează și se emit în scris, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(2) Deciziile și hotărârile Curții se eliberează în limba de procedură.

ARTICOLUL 78

Deciziile Curții și opiniile divergente

(1) Deciziile și hotărârile Curții se adoptă cu o majoritate a completului de judecată, în conformitate cu statutul. În cazul unui număr de voturi egale, votul judecătorului care prezidează prevalează.

(2) În circumstanțe excepționale, orice judecător din completul de judecată poate exprima o opinie divergentă separat de decizia Curții.

ARTICOLUL 79

Tranzacția

În orice moment pe durata procedurii, părțile pot încheia litigiul printr-o tranzacție care este confirmată printr-o decizie a Curții. Un brevet nu poate fi revocat sau limitat printr-o tranzacție.

ARTICOLUL 80

Publicarea deciziilor

Curtea poate dispune, la cererea reclamantului și pe cheltuiala persoanei care încalcă un drept conferit de brevet, măsuri adecvate pentru difuzarea informațiilor privind decizia Curții, incluzând afișarea acesteia, precum și publicarea integrală sau parțială a deciziei prin mijloacele de comunicare publice.

ARTICOLUL 81

Reexaminarea

(1) În mod excepțional, Curtea de Apel poate da curs unei cereri de reexaminare după o decizie definitivă a Curții în următoarele circumstanțe:

(a) la descoperirea unui fapt de către partea care solicită reexaminarea, care este de așa natură încât să reprezinte un factor decisiv și care, în momentul pronunțării deciziei, nu era cunoscut părții care solicită reexaminarea; o astfel de cerere poate fi întemeiată numai pe considerente care țin de un act calificat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată de o instanță națională ca fiind o infracțiune; sau

(b) în eventualitatea unui viciu fundamental de procedură, în special în cazul în care actul de sesizare a instanței sau un document echivalent nu i-a fost notificat părâtului care nu s-a înfățișat în fața Curții în timp util și într-o manieră care să îi permită acestuia să își pregătească apărarea.

(2) O cerere de reexaminare se depune în termen de 10 ani de la data emiterii deciziei, dar fără a depăși un termen de două luni de la data descoperirii faptului nou sau a viciului de procedură. Această cerere nu are efect suspensiv, cu excepția cazurilor în care Curtea de Apel decide contrariul.

(3) În cazul în care cererea de reexaminare este întemeiată, Curtea de Apel anulează integral sau parțial decizia care face obiectul revizuirii și redeschide procedura pentru un nou proces și o nouă decizie, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(4) Persoanelor care utilizează brevete care fac obiectul unei decizii în curs de revizuire și care acționează cu bună-credință ar trebui să li se permită să continue să utilizeze brevetele în cauză.

ARTICOLUL 82

Executarea deciziilor și a hotărârilor

(1) Deciziile și hotărârile Curții au forță executorie în toate statele membre contractante. Deciziei Curții i se anexează un titlu executoriu pentru decizia în cauză.

(2) Dacă este cazul, executarea unei decizii poate face obiectul constituirii unei garanții sau al unei asigurări echivalente pentru a asigura despăgubirea pentru orice prejudicii suferite, în special în cazul unui ordin.

(3) Fără a aduce atingere prezentului acord și statutului, procedurile de executare sunt reglementate de legea statului membru contractant unde are loc executarea. Orice decizie a Curții se execută în aceleași condiții ca o decizie emisă în statul membru contractant unde are loc executarea.

(4) În cazul în care o parte nu respectă termenii unei hotărâri a Curții, partea în cauză poate fi sancționată cu plata unor daune

cominatorii, plătitibile Curții. Sancțiunea individuală este proporțională cu importanța hotărârii care trebuie executată și nu aduce atingere dreptului părții de a solicita daune-interese sau garanții.

PARTEA IV Dispoziții tranzitorii

ARTICOLUL 83

Regimul tranzitoriu

(1) Pe durata unei perioade tranzitorii de șapte ani după data intrării în vigoare a prezentului acord poate fi încă intentată o acțiune în constatarea încălcării unui drept conferit de un brevet european, o acțiune în revocarea unui astfel de brevet sau o acțiune în constatarea încălcării sau în declararea nulității unui certificat suplimentar de protecție eliberat pentru un produs protejat de un brevet european în fața instanțelor naționale sau a altor autorități naționale competente.

(2) O acțiune pendinte pe rolul unei instanțe naționale la încheierea perioadei tranzitorii nu este afectată de expirarea respectivei perioade.

(3) Cu excepția situației în care a fost deja intentată o acțiune în fața Curții, titularul sau solicitantul unui brevet european acordat sau solicitat înainte de încheierea perioadei tranzitorii menționate la alineatul (1) și, după caz, la alineatul (5), precum și deținătorul unui certificat suplimentar de protecție eliberat pentru un produs protejat de un brevet european au posibilitatea de a renunța (opt-out) la competența exclusivă a Curții. În acest scop, aceștia își notifică renunțarea (opt-out) grefei cel târziu cu o lună înainte de expirarea perioadei tranzitorii. Renunțarea produce efecte din momentul înregistrării acesteia în registru.

(4) Cu excepția situației în care a fost deja intentată o acțiune în fața unei instanțe naționale, titularii sau solicitanții de brevete europene sau deținătorii de certificate suplimentare de protecție eliberate pentru un produs protejat de un brevet european care au utilizat renunțarea în conformitate cu alineatul (3) au dreptul de a-și retrage renunțarea în orice moment. În acest caz, aceștia informează grefa în consecință. Retragera renunțării produce efecte din momentul înregistrării acesteia în registru.

(5) La cinci ani după intrarea în vigoare a prezentului acord, Comitetul de gestiune realizează o consultare amplă cu utilizatorii sistemului de brevete și un sondaj privind numărul de brevete europene și certificate suplimentare de protecție eliberate pentru produse protejate de brevete europene cu privire la care sunt încă intentate acțiuni în constatarea încălcării unor drepturi conferite de brevetele respective, acțiuni în revocare sau acțiuni în declararea nulității înaintea instanțelor naționale în conformitate cu alineatul (1), motivele și implicațiile acestui lucru. Pe baza consultării respective și a unui aviz al Curții, Comitetul de gestiune poate decide să prelungească perioada tranzitorie cu până la șapte ani.

PARTEA V Dispoziții finale

ARTICOLUL 84

Semnarea, ratificarea și aderarea

(1) Prezentul acord este deschis spre semnare tuturor statelor membre la 19 februarie 2013.

(2) Prezentul acord face obiectul ratificării în conformitate cu cerințele constituționale specifice fiecărui stat membru. Instrumentele de ratificare se depun la Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene (denumit în continuare „depozitarul”).

(3) Fiecare stat membru semnatar al prezentului acord notifică Comisiei Europene ratificarea acordului la momentul depozitării instrumentului de ratificare, în conformitate cu articolul 18 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1.257/2012.

(4) Prezentul acord este deschis spre aderare tuturor statelor membre. Instrumentele de aderare se depun la depozitar.

ARTICOLUL 85

Funcțiile depozitarului

(1) Depozitarul întocmește copii certificate ale prezentului acord și le transmite guvernelor tuturor statelor membre semnatare sau aderente.

(2) Depozitarul notifică guvernelor statelor membre semnatare sau care aderă:

- (a) orice semnătură;
- (b) depozitarea oricărui instrument de ratificare sau aderare;
- (c) data intrării în vigoare a prezentului acord.

(3) Depozitarul înregistrează prezentul acord la Secretariatul Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 86

Durata acordului

Prezentul acord are o durată nedeterminată.

ARTICOLUL 87

Revizuirea

(1) Fie la șapte ani după intrarea în vigoare a prezentului acord, fie după ce Curtea s-a pronunțat asupra a 2.000 de cazuri de încălcare, oricare intervine mai târziu și, dacă este necesar, la intervale periodice după aceea, Comitetul de gestiune realizează o consultare amplă cu utilizatorii sistemului de brevete referitoare la funcționarea, eficiența și rentabilitatea Curții, precum și la încrederea utilizatorilor sistemului de brevete în calitatea deciziilor Curții. Pe baza respectivei consultări și a unui aviz al Curții, Comitetul de gestiune poate decide să revizuiască prezentul acord în vederea îmbunătățirii funcționării Curții.

(2) Comitetul de gestiune poate modifica prezentul acord pentru a asigura conformitatea acestuia cu tratatele internaționale referitoare la brevete sau cu dreptul Uniunii.

Drept care, subsemnații, pe deplin autorizați, au semnat prezentul acord.

Întocmit la Bruxelles, la 19 februarie 2013, în limbile engleză, franceză și germană, fiecare dintre cele trei versiuni fiind egal autentică, într-un singur exemplar original care va fi depus în arhivele Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene.

ANEXA I

Statutul Curții unice în materie de brevete

ARTICOLUL 1

Domeniul de aplicare a statutului

Prezentul statut conține dispoziții instituționale și financiare referitoare la Curtea unică în materie de brevete, astfel cum a fost instituită în conformitate cu articolul 1 din acord.

CAPITOLUL I

Judecătorii

ARTICOLUL 2

Eligibilitatea judecătorilor

(1) Orice persoană care este resortisant al unui stat membru contractant și îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 15 din acord și în prezentul statut poate fi numită judecător.

(2) Judecătorii trebuie să aibă o bună cunoaștere a cel puțin unei limbi oficiale a Oficiului European pentru Brevete.

(3) Experiența în domeniul litigiilor în materie de brevete care trebuie demonstrată pentru numire în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) din acord poate fi dobândită prin formare, în temeiul articolului 11 alineatul (4) litera (a) din prezentul statut.

(3) O decizie a Comitetului de gestiune adoptată în temeiul alineatelor (1) și (2) nu produce efecte în cazul în care un stat membru contractant declară, în termen de douăsprezece luni de la data deciziei, în temeiul procedurilor sale decizionale interne relevante, că nu dorește să își asume obligații în temeiul deciziei respective. În acest caz, se convoacă o conferință de revizuire a statelor membre contractante.

ARTICOLUL 88

Limbile acordului

(1) Prezentul acord se redactează într-un singur exemplar original în limbile engleză, franceză și germană, textele în fiecare limbă fiind în egală măsură autentice.

(2) Textele prezentului acord redactate în limbile oficiale ale statelor membre contractante, altele decât cele menționate la alineatul (1), dacă au fost aprobate de Comitetul de gestiune, sunt considerate ca texte oficiale. În caz de divergență între diferitele texte, au prioritate textele menționate la alineatul (1).

ARTICOLUL 89

Intrarea în vigoare

(1) Prezentul acord intră în vigoare la 1 ianuarie 2014 sau în prima zi a celei de-a patra luni care urmează depozitării celui de-al treisprezecelea instrument de ratificare sau aderare în conformitate cu articolul 84, inclusiv a celor trei state membre în care a produs efecte cel mai mare număr de brevete europene în anul care precedă anul semnării acordului, sau în prima zi a celei de-a patra luni care urmează datei intrării în vigoare a modificărilor la Regulamentul (UE) nr. 1.215/2012 referitoare la relația cu prezentul acord, oricare intervine mai târziu.

(2) Orice ratificare sau aderare după intrarea în vigoare a prezentului acord produce efecte din prima zi a celei de-a patra luni care urmează depozitării instrumentului de ratificare sau aderare.

ARTICOLUL 3

Numirea judecătorilor

(1) Judecătorii se numesc în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 16 din acord.

(2) Posturile vacante se anunță în mod public împreună cu criteriile de eligibilitate corespunzătoare, astfel cum se prevede la articolul 2. Comitetul consultativ își dă avizul asupra caracterului corespunzător al candidaților de a exercita funcția de judecător al Curții. Avizul cuprinde o listă a celor mai potriviți candidați. Lista conține cel puțin de două ori mai mulți candidați decât numărul de posturi vacante. Dacă este necesar, Comitetul consultativ poate recomanda ca, înainte de adoptarea deciziei de numire, un judecător candidat să beneficieze de formare în domeniul soluționării litigiilor în materie de brevete, în conformitate cu articolul 11 alineatul (4) litera (a).

(3) La numirea judecătorilor, Comitetul de gestiune asigură competență juridică și tehnică de cel mai înalt nivel și o componentă echilibrată a Curții, pe o bază geografică cât mai extinsă posibil, dintre cetățenii statelor membre contractante.

(4) Comitetul de gestiune numește atâți judecători câți sunt necesari pentru buna funcționare a Curții. Într-o primă fază,

Comitetul de gestiune numește numărul necesar de judecători pentru crearea a cel puțin unui complet de judecată în cadrul fiecărei divizii a Tribunalului de Primă Instanță și a cel puțin două complete de judecată în cadrul Curții de Apel.

(5) Decizia Comitetului de gestiune de numire a judecătorilor cu normă întreagă sau cu fracțiune de normă calificată din punct de vedere juridic și a judecătorilor cu normă întreagă calificată din punct de vedere tehnic menționează secțiunea Curții și/sau divizia Tribunalului de Primă Instanță pentru care este numit fiecare judecător, precum și domeniile tehnologice pentru care este numit un judecător calificat din punct de vedere tehnic.

(6) Judecătorii cu fracțiune de normă calificată din punct de vedere tehnic sunt numiți judecători ai Curții și sunt incluși în corpul de judecători pe baza calificărilor specifice și a experienței acestora. Numirea acestor judecători în cadrul Curții asigură acoperirea tuturor domeniilor tehnologice.

ARTICOLUL 4

Mandatul judecătorilor

(1) Judecătorii sunt numiți pe o perioadă de șase ani care începe la data prevăzută în instrumentul de numire. Mandatul acestora poate fi reînnoit.

(2) În lipsa unei dispoziții privind această dată, mandatul începe la data instrumentului de numire.

ARTICOLUL 5

Numirea membrilor Comitetului consultativ

(1) Fiecare stat membru contractant propune un membru al Comitetului consultativ care îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 14 alineatul (2) din acord.

(2) Membrii Comitetului consultativ sunt numiți de Comitetul de gestiune, hotărând de comun acord.

ARTICOLUL 6

Jurământul

Înainte de intrarea în funcție, judecătorii depun, în ședință publică, jurământul de exercitare a funcțiilor lor în mod imparțial și cu conștiințiozitate și de păstrare a secretului deliberărilor Curții.

ARTICOLUL 7

Imparțialitatea

(1) Imediat după depunerea jurământului, judecătorii semnează o declarație prin care se angajează în mod solemn să respecte, atât pe durata mandatului, cât și după încetarea acestuia, obligațiile care decurg din acesta, în special îndatoririle de a da dovadă de integritate și discreție în ceea ce privește acceptarea anumitor poziții sau avantaje, după încetarea funcției lor.

(2) Judecătorii nu pot participa la procedurile referitoare la o cauză în care:

- (a) au participat în calitate de consilieri;
- (b) au fost parte sau au acționat în numele uneia dintre părți;
- (c) au trebuit să se pronunțe în calitate de membri ai unei instanțe, ai unui tribunal, ai unei camere de recurs sau ai unui complet de arbitraj sau de mediere, ai unei comisii de anchetă sau în orice altă calitate;
- (d) au un interes personal sau financiar în cauza respectivă sau în legătură cu una dintre părți; sau
- (e) sunt înrudiți cu una dintre părți sau cu reprezentanții părților.

(3) În cazul în care, dintr-un motiv anume, un judecător consideră că nu ar trebui să participe la judecarea sau la examinarea unei anumite cauze, acesta îl informează în consecință pe președintele Curții de Apel sau, în cazul judecătorilor de la Tribunalul de Primă Instanță, pe președintele Tribunalului de Primă Instanță. În cazul în care, dintr-un motiv anume, președintele Curții de Apel sau, în cazul judecătorilor Tribunalului de Primă Instanță, președintele Tribunalului de

Primă Instanță consideră că un judecător nu ar trebui să participe sau să pună concluzii într-o cauză anume, președintele Curții de Apel sau președintele Tribunalului de Primă Instanță își justifică în scris decizia și o comunică în mod corespunzător judecătorului respectiv.

(4) Orice parte într-o acțiune poate formula obiecții cu privire la participarea unui judecător la procedură pentru oricare dintre motivele enumerate la alineatul (2) sau dacă există motive întemeiate de a-l suspecta pe acesta de lipsă de imparțialitate.

(5) Orice dificultate survenită în punerea în aplicare a prezentului articol se soluționează prin decizia Prezidiului, în conformitate cu Regulamentul de procedură. Judecătorul respectiv este audiat, dar nu ia parte la deliberări.

ARTICOLUL 8

Imunitatea judecătorilor

(1) Judecătorii beneficiază de imunitate de jurisdicție. În ceea ce privește actele îndeplinite de aceștia în legătură cu atribuțiile lor oficiale, judecătorii continuă să beneficieze de imunitate după încetarea funcției lor.

(2) Prezidiul poate ridica imunitatea.

(3) În cazul în care, după ridicarea imunității, se declanșează o acțiune penală împotriva unui judecător, acesta este judecat, în orice stat membru contractant, numai de instanța care are competența de a judeca magistrații celei mai înalte instanțe naționale.

(4) Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene se aplică judecătorilor Curții, fără a se aduce atingere dispozițiilor privind imunitatea de jurisdicție a acestora prevăzute în prezentul statut.

ARTICOLUL 9

Încetarea funcției

(1) Pe lângă înlocuirea după încheierea mandatului unui judecător în conformitate cu articolul 4 sau deces, funcția de judecător încetează când judecătorul în cauză demisionează.

(2) În cazul în care un judecător demisionează, scrisoarea de demisie se adresează președintelui Curții de Apel sau, în cazul judecătorilor de la Tribunalul de Primă Instanță, președintelui Tribunalului de Primă Instanță, pentru a fi transmisă președintelui Comitetului de gestiune.

(3) Cu excepția cazurilor în care se aplică articolul 10, un judecător rămâne în funcție până la intrarea în funcție a succesorului său.

(4) Orice post vacant este ocupat prin numirea unui nou judecător pentru perioada rămasă a mandatului predecesorului acestuia.

ARTICOLUL 10

Îndepărtarea din funcție

(1) Un judecător poate fi îndepărtat din funcție sau i se pot retrage o serie de beneficii doar în cazul în care Prezidiul hotărăște că respectivul judecător nu mai îndeplinește condițiile necesare sau nu mai îndeplinește obligațiile care decurg din funcția sa. Judecătorul respectiv este audiat, dar nu ia parte la deliberări.

(2) Grefierul Curții comunică respectiva decizie președintelui Comitetului de gestiune.

(3) În cazul unei decizii de îndepărtare din funcție a unui judecător, o astfel de notificare determină crearea unui post vacant.

ARTICOLUL 11

Formarea

(1) Formarea corespunzătoare și periodică a judecătorilor este asigurată în cadrul de formare stabilit în conformitate cu articolul 19 din acord. Prezidiul adoptă normele privind formarea, care asigură punerea în aplicare și coerența globală a cadrului de formare.

(2) Cadrul de formare asigură o platformă pentru schimbul de experiență și un forum de discuție, în special, prin:

(a) organizarea de cursuri, conferințe, seminare, ateliere și simpozioane;

(b) cooperarea cu organizații internaționale și instituții de educație în domeniul proprietății intelectuale; și

(c) promovarea și sprijinirea continuării formării profesionale.

(3) Se elaborează un program de lucru anual și orientări privind formarea, care vor include, pentru fiecare judecător, un plan de formare anual care identifică principalele sale necesități în materie de formare, în conformitate cu normele privind formarea.

(4) În plus, cadrul de formare:

(a) asigură formarea corespunzătoare a candidaților la postul de judecător și a judecătorilor numiți recent la Curte;

(b) sprijină proiecte care urmăresc facilitarea cooperării dintre reprezentanți, avocați specializați în materie de brevete și Curte.

ARTICOLUL 12

Remunerația

Comitetul de gestiune stabilește remunerația președintelui Curții de Apel, a președintelui Tribunalului de Primă Instanță, a judecătorilor, a grefierului, a grefierului adjunct și a personalului.

CAPITOLUL II

Dispoziții privind organizarea

SECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

ARTICOLUL 13

Președintele Curții de Apel

(1) Președintele Curții de Apel este ales de toți judecătorii din cadrul Curții de Apel, din rândul acestora, pentru un mandat de trei ani. Președintele Curții de Apel poate fi reales de două ori.

(2) Alegerea președintelui Curții de Apel se face prin vot secret. Un judecător este ales dacă obține o majoritate absolută. Dacă niciun judecător nu obține o majoritate absolută, se organizează un al doilea vot în care este ales judecătorul care obține cel mai mare număr de voturi.

(3) Președintele Curții de Apel conduce activitățile judiciare și administrarea Curții de Apel și prezidează Curtea de Apel întrunită în ședință plenară.

(4) În cazul în care postul de președinte al Curții de Apel rămâne vacant înainte de data de expirare a mandatului acestuia, se alege un succesor pentru perioada rămasă a mandatului.

ARTICOLUL 14

Președintele Tribunalului de Primă Instanță

(1) Președintele Tribunalului de Primă Instanță este ales de toți judecătorii cu normă întreagă din cadrul Tribunalului de Primă Instanță, din rândul acestora, pentru un mandat de trei ani. Președintele Tribunalului de Primă Instanță poate fi reales de două ori.

(2) Primul președinte al Tribunalului de Primă Instanță este un resortisant al statului membru contractant pe teritoriul căruia se află sediul diviziei centrale.

(3) Președintele Tribunalului de Primă Instanță conduce activitățile judiciare și gestiunea Tribunalului de Primă Instanță.

(4) Articolul 13 alineatele (2) și (4) se aplică prin analogie președintelui Tribunalului de Primă Instanță.

ARTICOLUL 15

Prezidiul

(1) Prezidiul este alcătuit din președintele Curții de Apel, care are funcția de președinte, președintele Tribunalului de Primă Instanță, doi judecători ai Curții de Apel aleși dintre aceștia, trei

judecători cu normă întreagă ai Tribunalului de Primă Instanță aleși dintre aceștia, și grefierul, în calitate de membru fără drept de vot.

(2) Prezidiul își exercită atribuțiile în conformitate cu prezentul statut. Fără a aduce atingere propriei sale responsabilități, Prezidiul poate delega anumite sarcini unuia din membrii săi.

(3) Prezidiul răspunde de gestiunea Curții și, în special:

(a) elaborează propuneri de modificare a Regulamentului de procedură, în conformitate cu articolul 41 din acord, și propuneri privind Regulamentul financiar al Curții;

(b) pregătește bugetul anual, conturile anuale și raportul anual al Curții și le înaintează Comitetului bugetar;

(c) stabilește orientările pentru programul de formare a judecătorilor și controlează punerea în aplicare a acestuia;

(d) decide cu privire la numirea și îndepărtarea din funcție a grefierului și a grefierului adjunct;

(e) elaborează normele privind grefa și subgrefele;

(f) emite un aviz în conformitate cu articolul 83 alineatul (5) din acord.

(4) Deciziile Prezidiului menționate la articolele 7, 8, 10 și 22 se iau fără participarea grefierului.

(5) Prezidiul poate adopta decizii valabile numai dacă toți membrii săi sau înlocuitorii acestora sunt prezenți. Deciziile sunt adoptate cu majoritate de voturi.

ARTICOLUL 16

Personalul

(1) Funcționarii Curții și personalul auxiliar al acesteia au sarcina de a asista președintele Curții de Apel, președintele Tribunalului de Primă Instanță, judecătorii și grefierul. Aceștia răspund în fața grefierului, sub autoritatea președintelui Curții de Apel și a președintelui Tribunalului de Primă Instanță.

(2) Comitetul de gestiune stabilește statutul funcționarilor și al celorlalți agenți ai Curții.

ARTICOLUL 17

Vacanța judecătorească

(1) După consultarea Prezidiului, președintele Curții de Apel stabilește durata vacanțelor judecătorești și normele privind respectarea sărbătorilor legale.

(2) Pe durata vacanțelor judecătorești, atribuțiile președintelui Curții de Apel și ale președintelui Tribunalului de Primă Instanță pot fi exercitate de oricare judecător invitat de respectivul președinte în acest sens. În caz de urgență, președintele Curții de Apel poate convoca judecătorii.

(3) Președintele Curții de Apel sau președintele Tribunalului de Primă Instanță poate, în circumstanțe adecvate, să acorde concedii judecătorilor Curții de Apel sau judecătorilor Tribunalului de Primă Instanță.

SECȚIUNEA a 2-a

Tribunalul de Primă Instanță

ARTICOLUL 18

Instituirea și suspendarea unei divizii locale sau regionale

(1) Solicitarea din partea unuia sau a mai multor state membre contractante de instituire a unei divizii locale sau regionale se adresează președintelui Comitetului de gestiune. Aceasta trebuie să indice sediul diviziei locale sau regionale.

(2) Decizia Comitetului de gestiune de instituire a diviziei locale sau regionale indică numărul de judecători care fac parte din divizia în cauză și este publică.

(3) Comitetul de gestiune decide suspendarea unei divizii locale sau regionale la solicitarea statului membru contractant pe teritoriul căruia se află divizia locală sau a statelor membre contractante care participă la divizia regională. Hotărârea de

suspendare a unei divizii locale sau regionale prevede data-limită după care nicio cauză nouă nu mai poate fi prezentată diviziei și data la care divizia va înceta să existe.

(4) De la data la care o divizie locală sau regională încetează să existe, judecătorii desemnați să facă parte din aceasta sunt atribuiți diviziei centrale, iar cauzele aflate pe rolul diviziei locale sau regionale, împreună cu subgrefa și toate documentele, sunt transferate diviziei centrale.

ARTICOLUL 19

Completele de judecată

(1) Regulamentul de procedură stabilește repartizarea judecătorilor și distribuirea cauzelor în cadrul unei divizii către completele acesteia. În conformitate cu Regulamentul de procedură, un judecător din complet este desemnat președinte al completului.

(2) În conformitate cu Regulamentul de procedură, completul poate delega anumite funcții unuia sau mai multora dintre judecătorii care îl compun.

(3) Pentru instrumentarea cauzelor urgente poate fi desemnat un judecător permanent, în conformitate cu Regulamentul de procedură.

(4) În cazurile în care o cauză este instrumentată de un singur judecător, în conformitate cu articolul 8 alineatul (7) din acord, sau de un judecător permanent, în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol, respectivul judecător îndeplinește toate funcțiile completului.

(5) În conformitate cu Regulamentul de procedură, un judecător membru al completului are funcția de raportor.

ARTICOLUL 20

Corpul de judecători

(1) Grefierul întocmește o listă cu numele judecătorilor incluși în corpul de judecători. Lista indică, cu privire la fiecare judecător, cel puțin competențele lingvistice, domeniul tehnologic de competență și experiența, precum și cauzele judecate anterior de judecătorul respectiv.

(2) O solicitare adresată președintelui Tribunalului de Primă Instanță de atribuire a unui judecător din corpul de judecători indică, în special, obiectul cauzei, limba oficială a Oficiului European de Brevete utilizată de către judecătorii din complet, limba procedurii și domeniul tehnologic necesar.

SECȚIUNEA a 3-a

Curtea de Apel

ARTICOLUL 21

Completele de judecată

(1) Regulamentul de procedură stabilește repartizarea judecătorilor și distribuirea cauzelor către completele de judecată. În conformitate cu Regulamentul de procedură, un judecător din complet este numit președinte al completului.

(2) În cazul în care o cauză prezintă o importanță deosebită și, în special, în cazul în care decizia poate afecta uniformitatea și coerența jurisprudenței Curții, Curtea de Apel poate hotărî, în temeiul unei propuneri a judecătorului care prezidează, să trimită cauza spre judecare Curții reunite în plen.

(3) În conformitate cu Regulamentul de procedură, completul poate delega anumite funcții unuia sau mai multora dintre judecătorii care îl compun.

(4) În conformitate cu Regulamentul de procedură, un judecător membru al completului are funcția de raportor.

SECȚIUNEA a 4-a

Grefa

ARTICOLUL 22

Numirea și îndepartarea din funcție a grefierului

(1) Prezidiul numește grefierul Curții pentru un mandat de șase ani. Mandatul grefierului poate fi reînnoit.

(2) Cu două săptămâni înaintea datei fixate pentru numirea grefierului, președintele Curții de Apel informează Prezidiul cu privire la candidaturile care au fost prezentate pentru post.

(3) Înainte de a prelua funcția, grefierul depune, în fața Prezidiului, jurământul că își va exercita atribuțiile în mod imparțial și cu conștiinciozitate.

(4) Grefierul poate fi îndepartat din funcție numai în cazul în care nu mai îndeplinește obligațiile care decurg din funcția sa. Prezidiul ia decizia după audierea grefierului.

(5) În cazul în care postul de grefier devine vacant înainte de data expirării mandatului acestuia, Prezidiul numește un nou grefier pentru un mandat de șase ani.

(6) În cazul în care grefierul este absent sau nu poate participa sau în cazul în care postul de grefier este vacant, președintele Curții de Apel desemnează, după consultarea Prezidiului, un membru al personalului Curții să îndeplinească atribuțiile grefierului.

ARTICOLUL 23

Atribuțiile grefierului

(1) Grefierul asistă Curtea, președintele Curții de Apel, președintele Tribunalului de Primă Instanță și judecătorii în îndeplinirea funcțiilor care le revin. Grefierul răspunde de organizarea și activitatea grefei sub autoritatea președintelui Curții de Apel.

(2) În special, grefierul răspunde de:

(a) ținerea registrului care cuprinde evidența tuturor cauzelor înaintate Curții;

(b) păstrarea și administrarea listelor întocmite în conformitate cu articolul 18, articolul 48 alineatul (3) și articolul 57 alineatul (2) din acord;

(c) păstrarea și publicarea unei liste de notificări și retrageri privind renunțările (opt-outs), în conformitate cu articolul 83 din acord;

(d) publicarea deciziilor Curții, sub rezerva protejării informațiilor cu caracter confidențial;

(e) publicarea unor rapoarte anuale care să cuprindă date statistice; și

(f) garantarea faptului că informațiile privind renunțările (opt-outs), în conformitate cu articolul 83 din acord, sunt notificate Oficiului European de Brevete.

ARTICOLUL 24

Ținerea registrului

(1) În cadrul normelor privind grefa, adoptate de către Prezidiu, sunt prevăzute reguli detaliate privind ținerea registrului Curții.

(2) Regulile privind accesul la documentele grefei sunt prevăzute în cadrul Regulamentului de procedură.

ARTICOLUL 25

Subgrefele și grefierul adjunct

(1) Se numește un grefier adjunct pentru un mandat de șase ani de către Prezidiu. Mandatul grefierului adjunct poate fi reînnoit.

(2) Articolul 22 alineatele (2)—(6) se aplică prin analogie.

(3) Grefierul adjunct răspunde de organizarea și activitatea subgrefelor sub autoritatea grefierului și a președintelui Tribunalului de Primă Instanță. Atribuțiile grefierului adjunct includ, în special:

(a) păstrarea evidenței tuturor cauzelor înaintate Tribunalului de Primă Instanță;

(b) notificarea către grefă a fiecărei cauze înaintate Tribunalului de Primă Instanță.

(4) Grefierul adjunct furnizează, de asemenea, asistență administrativă și de secretariat diviziilor Tribunalului de Primă Instanță.

CAPITOLUL III Dispoziții financiare

ARTICOLUL 26 Bugetul

(1) Bugetul este adoptat de către Comitetul bugetar la propunerea Prezidiului. Acesta este elaborat în conformitate cu principiile contabile general acceptate prevăzute în Regulamentul financiar, stabilit în conformitate cu articolul 33.

(2) În conformitate cu Regulamentul financiar, în cadrul bugetului, Prezidiul poate transfera fonduri între diferitele rubrici și subrubrici.

(3) Grefierul răspunde de execuția bugetară în conformitate cu Regulamentul financiar.

(4) Grefierul face anual o declarație privind conturile din exercițiul financiar precedent referitoare la execuția bugetară, care este aprobată de Prezidiu.

ARTICOLUL 27 Autorizarea cheltuielilor

(1) Cheltuielile incluse în buget sunt autorizate pe durata unei perioade contabile, cu excepția cazului în care Regulamentul financiar prevede altfel.

(2) În conformitate cu Regulamentul financiar, orice credite, altele decât cele privind costurile cu personalul, care nu sunt cheltuite până la sfârșitul perioadei contabile pot fi reportate cel mult până la sfârșitul următoarei perioade contabile.

(3) Creditele sunt încadrate la diverse rubrici, în conformitate cu tipul și scopul cheltuielilor, și sunt subdivizate, în măsura în care acest lucru este necesar, în conformitate cu Regulamentul financiar.

ARTICOLUL 28 Credite pentru cheltuieli neprevăzute

(1) Bugetul Curții poate să conțină credite pentru cheltuieli neprevăzute.

(2) Utilizarea respectivelor credite de către Curte face obiectul aprobării prealabile a Comitetului bugetar.

ARTICOLUL 29 Perioada contabilă

Perioada contabilă începe la 1 ianuarie și ia sfârșit la 31 decembrie.

ARTICOLUL 30 Pregătirea bugetului

Prezidiul înaintea Comitetului bugetar proiectul de buget al Curții până la data-limită prevăzută în Regulamentul financiar.

ARTICOLUL 31 Bugetul estimativ

(1) În cazul în care, la începutul perioadei contabile, bugetul nu a fost adoptat de Comitetul bugetar, cheltuielile pot fi efectuate lunar pentru fiecare rubrică sau altă diviziune a bugetului, în conformitate cu Regulamentul financiar, până la a douăsprezecea parte din creditele bugetare pentru perioada contabilă precedentă, cu condiția ca creditele puse astfel la dispoziția Prezidiului să nu depășească a douăsprezecea parte din cele prevăzute în proiectul de buget.

(2) Cu condiția respectării celorlalte dispoziții prevăzute la alineatul (1), Comitetul bugetar poate autoriza cheltuieli care depășesc a douăsprezecea parte din creditele bugetare pentru perioada contabilă precedentă.

ARTICOLUL 32 Auditarea conturilor

(1) Situațiile financiare anuale ale Curții sunt examinate de auditori independenți. Aceștia sunt numiți, și, dacă este cazul, revocați de către Comitetul bugetar.

(2) Auditul, care se bazează pe standarde de audit profesionale și care are loc, dacă este necesar, *in situ*, evaluează dacă execuția bugetară a avut loc într-o modalitate legală și adecvată și dacă gestiunea financiară a Curții s-a desfășurat în conformitate cu principiile economiei și ale buneii gestiuni financiare. Auditorii redactează un raport la sfârșitul fiecărei perioade contabile, care conține o opinie de audit semnată.

(3) Prezidiul înaintează Comitetului bugetar situațiile financiare anuale ale Curții și declarația anuală privind execuția bugetară pentru perioada contabilă precedentă, împreună cu raportul auditorului.

(4) Comitetul bugetar aprobă conturile anuale împreună cu raportul auditorului și acordă descărcare de gestiune Prezidiului cu privire la execuția bugetară.

ARTICOLUL 33 Regulamentul financiar

(1) Regulamentul financiar se adoptă de către Comitetul de gestiune. Regulamentul este modificat de Comitetul de gestiune la propunerea Curții.

(2) Regulamentul financiar prevede, în special:

(a) dispoziții privind întocmirea bugetului și execuția bugetară și privind predarea și auditarea conturilor;

(b) metoda și procedura prin care plățile și contribuțiile, inclusiv contribuțiile financiare inițiale prevăzute la articolul 37 din acord, sunt puse la dispoziția Curții;

(c) norme privind responsabilitățile ordonatorilor de credite și ale contabililor, precum și dispozițiile privind supervizarea acestora; și

(d) principiile contabile general acceptate pe baza cărora se realizează bugetul și situațiile financiare anuale.

CAPITOLUL IV Dispoziții procedurale

ARTICOLUL 34 Secretul deliberărilor

Deliberările Curții sunt și rămân secrete.

ARTICOLUL 35 Deciziile

(1) În cazul în care un complet este compus dintr-un număr par de judecători, deciziile Curții sunt luate de majoritatea completului. În cazul unui număr de voturi egal, votul judecătorului care prezidează prevalează.

(2) În cazul în care unul dintre judecătorii unuia dintre complete este împiedicat să ia parte la lucrări, se poate face apel la un judecător membru al altui complet, în condițiile stabilite de Regulamentul de procedură.

(3) În situațiile în care prezentul statut prevede că Curtea de Apel pronunță o decizie în ședință plenară, o astfel de decizie este valabilă numai dacă este adoptată de cel puțin 3/4 dintre judecătorii care alcătuiesc plenumul.

(4) Deciziile Curții conțin numele judecătorilor care au judecat cauza respectivă.

(5) Deciziile se semnează de către judecătorii care au judecat cauza respectivă, de către grefier, în cazul deciziilor Curții de Apel, și de către grefierul adjunct, în cazul deciziilor Tribunalului de Primă Instanță. Acestea se citesc în ședință publică.

ARTICOLUL 36
Opiniile divergente

O opinie divergentă, exprimată separat de un judecător din complet, în conformitate cu articolul 78 din acord, trebuie motivată, este prezentată în scris și este semnată de către judecătorul care exprimă respectiva opinie.

ARTICOLUL 37
Deciziile pronunțate în lipsă

(1) În conformitate cu Regulamentul de procedură și la cererea unei părți într-o acțiune, se poate pronunța o decizie în lipsă, în cazul în care partea adversă, citată corespunzător printr-un act de sesizare a instanței sau printr-un document

echivalent, nu depune concluzii în scris sau nu se înfățișează la ședința de judecată. Decizia poate fi contestată în termen de o lună de la data notificării acesteia părții împotriva căreia a fost pronunțată decizia în lipsă.

(2) În absența unei hotărâri contrare a Curții, contestația nu suspendă executarea deciziei pronunțate în lipsă.

ARTICOLUL 38
Întrebări adresate Curții de Justiție a Uniunii Europene

(1) Se aplică procedura stabilită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene pentru cererile de pronunțare a hotărârilor preliminare în cadrul Uniunii Europene.

(2) În cazul în care Tribunalul de Primă Instanță sau Curtea de Apel hotărăște să adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene o întrebare privind interpretarea Tratatului privind Uniunea Europeană sau a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene sau o întrebare privind validitatea sau interpretarea actelor instituțiilor Uniunii Europene, Tribunalul de Primă Instanță sau Curtea de Apel își suspendă procedura.

ANEXA II

Distribuția cauzelor în cadrul diviziei centrale¹⁾

Secția de la Londra	Sediul de la Paris	Secția de la Munchen
(A) Necesități curente ale vieții	Cabinetul președintelui	(F) Mecanică, iluminat, încălzire, armament, explozivi
(C) Chimie, metalurgie	(B) Tehnici industriale diverse, transporturi	
	(D) Textile, hârtie	
	(E) Construcții fixe	
	(G) Fizică	
	(H) Electricitate	

¹⁾ Clasificarea în 8 secțiuni (de la A la H) se bazează pe clasificarea internațională a brevetelor realizată de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (<http://www.wipo.int/classifications/ipc/en>).

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET
privind promulgarea Legii
pentru ratificarea Acordului privind Curtea unică
în materie de brevete, deschis spre semnare și semnat
de România la Bruxelles la 19 februarie 2013

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru ratificarea Acordului privind Curtea unică în materie de brevete, deschis spre semnare și semnat de România la Bruxelles la 19 februarie 2013, și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 9 aprilie 2024.
Nr. 773.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

ORDIN

privind stabilirea sediului biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024

Având în vedere prevederile art. 27 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, ale punctului 32 din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 199/2024 privind aprobarea calendarului acțiunilor din cuprinsul perioadei electorale la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și la alegerile pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 și ale art. 13 lit. b) din Hotărârea Guvernului nr. 206/2024 pentru aprobarea bugetului și a cheltuielilor necesare pregătirii și desfășurării în bune condiții a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024,

în temeiul art. 67 alin. (2) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările ulterioare, coroborat cu dispozițiile art. 10 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 205/2024 privind stabilirea măsurilor tehnice necesare pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 și al art. 5 alin. (7) din Hotărârea Guvernului nr. 16/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul afacerilor externe emite prezentul ordin.

Art. 1. — La alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024, sediul biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate se stabilește la adresa: bulevardul Mărăști nr. 65—67, sectorul 1, București — Centrul Expozițional Romexpo, Pavilionul C2, Intrarea 2.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și pe pagina de internet a Ministerului Afacerilor Externe.

Ministrul afacerilor externe,
Luminița-Teodora Odobescu

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDIN**privind aprobarea programei școlare *Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România, clasa a XII-a/a XIII-a, învățământ liceal, opțional ca nouă disciplină din curriculumul la decizia elevului din oferta școlii***

În conformitate cu prevederile art. 86 alin. (3) și (4) și ale art. 88 alin. (11) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare,

luând în considerare prevederile Legii nr. 296/2022 privind introducerea disciplinei „Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România” în curriculumul național pentru învățământul liceal,

având în vedere prevederile art. 4 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 277/2020 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație,

având în vedere Ordinul ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu modificările ulterioare,

în baza Ordinului ministrului educației naționale nr. 3.593/2014 pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar — planuri-cadru de învățământ și programe școlare,

având în vedere Referatul de aprobare nr. 1.144 din 11.03.2024,

în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă programa școlară *Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România, clasa a XII-a/ a XIII-a, învățământ liceal, opțional ca nouă disciplină din curriculumul la decizia elevului din oferta școlii, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.*

Art. 2. — Programa școlară prevăzută la art. 1 se aplică începând cu anul școlar 2024—2025.

Art. 3. — Direcția generală învățământ preuniversitar, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației,
Ligia Deca

București, 22 martie 2024.
Nr. 4.039.

ANEXĂ

PROGRAMA ȘCOLARĂ***Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România, clasele a XII-a/a XIII-a, învățământ liceal, opțional ca nouă disciplină din curriculumul la decizia elevului din oferta școlii*****NOTĂ DE PREZENTARE**

Disciplina școlară „Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România” face parte din oferta națională pentru curriculumul la decizia elevului din oferta școlii din învățământul liceal. Ca urmare a adoptării Legii nr. 296/2022 privind introducerea disciplinei „Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România”, prezenta programă școlară a fost elaborată în cadrul grupului de lucru constituit la nivelul Ministerului Educației.

Noua disciplină școlară, apărută la mai bine de 30 de ani de la evenimentele din 1989, are un rol important în facilitarea contactului tinerilor cu cel mai important eveniment referitor la istoria recentă a României. În același timp, noua programă le oferă elevilor instrumentele necesare pentru educația lor civică, în directă legătură cu un moment care a fondat transformarea democratică a statului român, după mai bine de 50 de ani de comunism. Programa a fost elaborată pentru 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar, pentru clasele a XII-a/a XIII-a din învățământul liceal.

Noua disciplină școlară, ca parte a ofertei naționale de discipline opționale, contribuie la profilul absolventului de liceu prin:

- dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă;
- lărgirea orizontului de cunoaștere în studierea și dezvoltarea societății;
- formarea gândirii istorice pentru înțelegerea proceselor și fenomenelor istorice;
- conturarea atitudinilor și convingerilor morale, a sentimentelor și valorilor umane;
- conștientizarea apartenenței la un spațiu istoric și cultural.

Programa școlară propusă este cu atât mai necesară cu cât nu există o analiză fundamentală, promovată la nivelul statului român, iar dovezile deținute și care pot fi accesate la momentul scrierii programei sunt contradictorii și subiective. Mai mult, doar o parte a documentelor de arhivă privind evenimentele din 1989 au devenit publice. De asemenea, există încă o serie de autori care aduc în discuție caracterul mișcării populare din decembrie 1989, etichetele puse alternând între *revoluție*, *revoltă* sau *lovitură de stat*. Ca urmare, introducerea acestei noi programe are drept obiective prioritare:

— prezentarea caracteristicilor și a particularităților evenimentelor din 1989;

— familiarizarea cu cronologia derulării evenimentelor din acea perioadă;

— obținerea și asimilarea, din perspective autorizate, de cunoștințe despre evenimentele din anii 1989—1990.

Eveniment crucial care a schimbat evoluția țării, dar și soarta cetățenilor României, *Revoluția din decembrie 1989* a determinat construcția unei noi societăți, comparată, nu de puține ori, cu regimul anterior de către nostalgicii comuniști și nu numai.

De aceea, programa școlară propusă are ca scop să sublinieze:

— de ce este necesară introducerea disciplinei „Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România” în curriculumul național;

— ce și cum predăm disciplina „Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România”;

— importanța studierii evenimentelor din 1989 pentru tineri, ca viitori cetățeni responsabili;

— resursele educaționale și mijloacele didactice care sunt necesare și relevante pentru predarea-învățarea în cadrul noii discipline.

Această programă școlară relevă nu doar faptele de la sfârșitul anului 1989, ci și consecințele acestora, acțiunile care s-au manifestat pe diverse planuri, unele cu repercusiuni în contemporaneitate. Noul curs opțional prezintă drumul parcurs de la dictatură la democrație în România. Opționalul contribuie la stimularea gândirii critice asupra evenimentelor, pe baza documentelor avute la dispoziție, și încurajează proiectele personale și de grup ale elevilor privind unele momente ale revoluției, inclusiv cele de istorie locală.

Atât prin educația în spiritul valorilor umaniste și democratice, cât și prin promovarea democrației și a statului de drept, noua programă contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie europene precum *competență personală, socială și a învăța să înveți*, respectiv *competența de sensibilizare și exprimare culturală*. *Spiritul proactiv și responsabil, exprimarea opțiunii pentru un set de valori, creativitatea și inițiativa personală sau derularea de proiecte se înscriu ca forme de manifestare ale competențelor-cheie*.

Disciplina școlară „Istoria Revoluției din 1989 și a schimbării de regim din România” este structurată conform actualelor programe școlare existente și cuprinde *competențe generale, competențe specifice și exemple de activități de învățare, conținuturi, studii de caz și sugestii metodologice*.

Astfel, competențele generale, specifice, activitățile de învățare și conținuturile, alături de sugestiile metodologice, au ca scop efectuarea „de operări în contexte diversificate, care presupun atât elemente cunoscute, cât și altele inedite, atât concrete, cât și cu diferite niveluri de abstractizare. În acest stadiu, funcțional, componentele competențelor-cheie devin operaționale și contribuie la consolidarea structurilor conceptuale și procedurale ale acestei discipline de studiu, prin stabilirea de interdependențe”^[1] cu alte discipline, respectiv contexte de viață după finalizarea învățământului obligatoriu.

Programa școlară are un caracter intradisciplinar și interdisciplinar și urmărește să stimuleze creativitatea didactică, iar activitățile propuse se adresează unei învățări incluzive, adaptate specificului elevilor. Demersul didactic are în vedere personalizarea învățării pentru asigurarea echității în educație. Lectura personalizată conduce către o analiză a programei pentru înțelegerea logicii ei interne, necesară activității profesorului la clasă și eventualilor autori de manuale sau resurse educaționale.

În acest sens, activitățile de învățare propuse de programă nu trebuie privite ca obligatorii. Noua propunere de opțional transformă programa într-un instrument de lucru ce contribuie la promovarea valorilor și la dezvoltarea abilităților specifice secolului al XXI-lea (*spirit critic, lucru în echipă, abilități de comunicare etc.*).

În concluzie, noul curriculum le propune elevilor nu doar cunoașterea unui moment din istoria recentă a României, ci și activități și demersuri care să antreneze și să dezvolte competențe și deprinderi necesare exercitării cetățeniei active.

COMPETENȚE GENERALE

1. **Integrarea termenilor și a conceptelor istorice, a reperelor de timp și de spațiu în cadrul comunicării scrise și orale**
2. **Analizarea critică și responsabilă a informațiilor oferite de sursele istorice orale și scrise în investigarea unor procese istorice din lumea contemporană**
3. **Asumarea calității de cetățean responsabil al societății democratice, prin valorizarea experiențelor istorice**

[1] Ordinul ministrului educației nr. 6.731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

<p>1. Integrarea termenilor și a conceptelor istorice, a reperelor de timp și de spațiu în cadrul comunicării scrise și orale</p>
<p>1.1. Folosirea perspectivelor temporale și spațiale în compararea faptelor și proceselor istorice — realizarea de proiecte individuale/pe echipe care să cuprindă materiale grupate pe coordonate de timp și spațiu, astfel încât să se evidențieze evoluția unui fapt istoric — organizarea unor expoziții care să ilustreze fapte, fenomene istorice, prin raportarea la reperate de timp și spațiu din trecut și prezent — realizarea unor liste comparative de activități/obiceiuri din viața cotidiană, cu tema „Atunci-Acum”</p>
<p>1.2. Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în analiza faptelor și proceselor istorice — elaborarea unor eseuri, pornind de la termeni și concepte istorice specifice schimbărilor de regim — elaborarea unor ghiduri de interviu în vederea analizării percepției participanților/martorilor la evenimente din istoria recentă — formularea de răspunsuri la situații-problemă referitoare la istoria recentă a României</p>
<p>2. Analizarea critică și responsabilă a informațiilor oferite de sursele istorice orale și scrise în investigarea unor procese istorice din istoria recentă a României</p>
<p>2.1. Utilizarea informațiilor din diferite surse istorice în explicarea rolului factorilor politici, sociali, economici și culturali care generează mișcări sociale și schimbări de regim politic în istoria recentă — dezbateri/mese rotunde/ateliere de lucru pe o temă din istoria recentă, valorificând informații asemănătoare/contradictorii din diverse surse istorice — reconstituirea unor momente-cheie din istoria recentă, prin intermediul unor dezbateri academice, dezbateri instituționale sau procese simulate, utilizând surse istorice relevante — realizarea de proiecte de istorie orală care urmăresc valorificarea elementelor de istorie locală (alegerea temei, identificarea martorilor, realizarea interviurilor, respectarea drepturilor de autor, stabilirea regulilor de transcriere, prelucrare, arhivare) — realizarea unei expoziții cuprinzând publicații/articole/imagini relevante pentru rolul mass-mediei din țară și din străinătate în acțiunile din decembrie 1989</p>
<p>2.2. Compararea informațiilor provenite din diverse surse, pentru a exprima opinii argumentate referitoare la evoluția istoriei recente, din perspectivă națională, europeană și universală — realizarea unui portofoliu tematic care cuprinde diverse surse, selectate astfel încât să reflecte multiperspectivitatea — realizarea unei analize comparative a informațiilor provenite din surse interne și internaționale — realizarea unui blog/redactarea unor pagini de jurnal în care să fie relatate evenimentele din perspectiva unui martor la evenimente din istoria recentă</p>
<p>3. Asumarea calității de cetățean responsabil al societății democratice, prin valorizarea experiențelor istorice</p>
<p>3.1. Prezentarea comparativă a schimbărilor de regim politic din perspectiva mentalităților și a comportamentelor individuale și colective — realizarea de comparații care să valorifice experiențele istorice ce derivă din acțiunea personalităților/grupurilor în contextul schimbărilor politice — simularea unei dezbateri legislative desfășurate în contextul schimbării de regim politic — compararea constituțiilor din perioada regimului comunist cu cea din 1991</p>
<p>3.2. Aprecierea impactului regimurilor politice din istoria recentă asupra drepturilor și libertăților cetățenești — elaborarea de prezentări/produse multimedia/portofolii individuale sau pe grupe, care să evidențieze consecințe politice, economice, culturale etc. ale regimului politic asupra vieții publice și private a cetățeanului — redactarea unei pagini de ziar/a unei știri, în condițiile unui regim totalitar, respectiv a unui regim democratic — simularea unui proces referitor la încălcarea drepturilor/libertăților cetățenești într-un regim democratic, respectiv totalitar</p>
<p>3.3. Comunicarea și relaționarea pozitivă cu ceilalți în contexte diverse de învățare permanentă — realizarea unor reportaje/interviuri despre acțiuni sau persoane contemporane cu evenimente istorice, accentuând importanța responsabilității cetățenilor — valorificarea experiențelor personale/comunitare din istoria recentă a României, prin utilizarea instrumentelor multimedia — valorizarea persoanelor din familie și din comunitatea locală care au participat la schimbarea de regim din 1989 prin diverse acțiuni la nivelul comunității</p>

DOMENII DE CONȚINUT ȘI CONȚINUTURI

Nr. crt.	Domenii de conținut	Conținuturi
1.	Introducere	1. Ce este o revoluție 2. Lipsa de legitimitate a regimului comunist
2.	Premisele Revoluției	1. Criză economică. Viață cotidiană — degradarea nivelului de trai 2. Mișcări de protest în România Comunistă. Dizidenți și Opozanți <i>Studiu de caz:</i> Brașov 1987 3. Prăbușirea regimurilor comuniste în Europa
3.	Izbucnirea și extinderea Revoluției	1. De la Revoltă la Revoluție. Mișcări premergătoare: Timișoara — noiembrie 1989, Iași — 14 decembrie 1989, Timișoara — 15 decembrie 1989 2. Revoltă populară și represiune în Timișoara, 16—19 decembrie 1989 3. Revoluția la Timișoara, 20—22 decembrie 1989 <i>Studiu de caz:</i> Documente programatice. Prezentarea celor două centre de putere 4. Revoluția în țară 5. Reacții ale regimului și ale mediei internaționale
4.	Desfășurarea Revoluției	1. Revoluția în București, 21 decembrie 1989 2. Căderea regimului comunist, 22 decembrie 1989 3. Eroii Revoluției 4. Acțiuni ale mass-media, 22—25 decembrie 1989 5. Propuneri de organizare a puterii 6. Exercițarea provizorie a puterii politice 7. Victimele după căderea regimului Ceaușescu 8. Procesul și execuția soților Ceaușescu
5.	Tranziția politică și economică	1. De la <i>Consiliul Frontului Salvării Naționale</i> la <i>Consiliul Provizoriu al Unității Naționale</i> (27 decembrie 1989—februarie 1990) 2. Confruntări politice și violență (februarie—mai 1990) <i>Studii de caz:</i> — Proclamația de la Timișoara — Evenimentele de la Târgu Mureș — martie 1990 3. Fenomenul <i>Piața Universității</i> 4. Alegerile din 20 mai 1990 5. Mineriada din 13—15 iunie 1990 6. Efectele mineriadelor în societatea românească (1990—1991) 7. Transformări economice și sociale 1990—1991
6.	România pe calea democrației	1. Constituția României din decembrie 1991 2. Drumul României spre integrarea euroatlantică

SUGESTII METODOLOGICE

Programa disciplinei opționale propune o perspectivă didactică asupra evenimentelor din decembrie 1989 și a schimbării de regim ce a urmat acestora.

Proiectarea didactică a activităților trebuie să aibă în vedere competențele generale, competențele specifice, activitățile de învățare asociate și conținuturile propuse prin programă. O atenție specială în activitatea didactică trebuie acordată surselor istorice, istoriei orale și, în același timp, mărturiilor participanților la evenimentele din 1989 sau ale urmașilor acestora.

Competențele specifice pun în valoare principiul multiperspectivității, util pentru a dezvolta *gândirea critică*, *autonomia în învățare*, *învățarea pe tot parcursul vieții*, și, în egală măsură, au în vedere *educația pentru drepturile omului*.

Conținuturile programei școlare sunt prezentate cronologic în șase teme ce urmează firul evenimentelor istorice din România în 1989 și tranziția spre democrație.

Reconstituirea evenimentelor din 1989 poate duce, în activitățile de la clasă, la discuții contradictorii și susținerea unor puncte de vedere divergente, dar este necesar ca acestea

să fie abordate deoarece reprezintă o parte importantă a istoriei recente care ajută la înțelegerea prezentului.

Aplicarea programei trebuie să aibă în vedere mai multe aspecte:

- *proiectarea didactică*;
- *activitățile și situațiile de învățare*;
- *evaluarea*.

Strategiile didactice — care cuprind un sistem complex de mijloace, metode, materiale și alte resurse educaționale — vizează formarea profilului absolventului de liceu. Activitățile de învățare contribuie la dezvoltarea tuturor componentelor generale și specifice din programă.

De exemplu, competența specifică 1.2, *utilizarea adecvată a limbajului de specialitate în analizarea faptelor și proceselor istorice*, poate fi exersată prin conținutul **Ce este o revoluție**. Ca activitate se recomandă elaborarea unor eseuri în care să se utilizeze termenii: revoltă, răscoală, revoltă populară, reformă, mișcare socială, lovitură de stat, puci, revoluție pașnică (de catifea). Prin metoda comparativă se va insista pe conotațiile

politice ale unei revoluții, pe elementele definitorii ale acesteia, precum și pe formularea răspunsurilor referitoare la evenimente de istorie recentă.

Formarea competenței specifice 2.1, *utilizarea informațiilor din diferite surse istorice în explicarea rolului factorilor politici, sociali, economici și culturali care generează mișcări sociale și schimbări de regim politic în istoria recentă*, de explicare a rolului diferiților factori care au generat mișcările sociale și schimbarea de regim politic se poate realiza prin conținutul **Lipsa de legitimitate a regimului** — se recomandă ca demersul didactic să definească legitimitatea din perspectivă politologică și istorică (raportul dintre autoritate, putere și legitimitate); prezentarea **contradicției dintre valorile societății democratice** (proprietatea privată, pluralism politic, libertăți și drepturi cetățenești) **și obiectivele politice și acțiunile regimului comunist** („omul nou”, centralismul politic, controlul economic, demografic, cultural, eliminarea proprietății private, alimentația rațională, represiune etc.). Prin organizarea unor dezbateri/mese rotunde/ateliere de lucru, folosind surse istorice diverse care includ memorii, jurnale, extrase din presa vremii, se exersează explicarea rolului factorilor care au dus la schimbarea regimului politic în România.

Se poate forma competența specifică 3.2, *aprecierea impactului regimurilor politice din istoria recentă asupra drepturilor și libertăților cetățenești*, prin realizarea activității de învățare *elaborarea de prezentări/produse multimedia/portofolii individuale sau pe grupe care să cuprindă consecințe politice, economice, culturale etc. ale regimului politic asupra vieții publice și private ale cetățeanului*. Prin conținutul **Criză economică. Viață cotidiană — degradarea nivelului de trai**, acesta se poate aborda din perspectiva evoluției societății românești în deceniul al nouălea al secolului al XX-lea, subliniind, de exemplu, trei măsuri luate de regimul comunist: *Programul de alimentație științifică a populației* (1982), *achitarea datoriei externe, înăsprirea condițiilor decretului 770/1966*, prin care era restricționată întreruperea la cerere a sarcinii. Având ca suport didactic mărturiile ale vremii (jurnale, interviuri, fotografii, imagini video), poate fi descris cadrul general al vieții cotidiene: raționalizarea energiei electrice și a combustibililor, a alimentelor (pâine, lapte, carne, ulei, zahăr, făină, ouă), a produselor de igienă; mortalitatea și morbiditatea infantilă, îngrădirea dreptului la liberă circulație, a dreptului la opinie, a dreptului la informare, a libertății religioase, a dreptului la liberă asociere.

Competența specifică 1.1, *folosirea perspectivelor temporale și spațiale în compararea faptelor și proceselor istorice*, se poate forma prin realizarea de fișe biografice ale unor personalități, cu rol important în organizarea mișcărilor de protest și a opoziției față de regimul totalitar și care pot fi incluse ca elemente componente ale unor proiecte de grup având ca tematică mișcările de protest și imaginea acestora prezentată de posturile de radio din afara României comuniste. Unul dintre conținuturile programei precum **Mișcări de protest în România Comunistă. Dizidenți și Opozanți** permite formarea acestei competențe și poate fi abordat prin prezentarea naturii și a evoluției mișcărilor de protest premergătoare revoluției din decembrie 1989, respectiv greve/revolte populare (Valea Jiului — 1977, Motru — 1981, Brașov — 1987), activitatea intelectualilor disidenți (Radu Filipescu, Mircea Dinescu, Doina Cornea, Mihai Botez, Dorin Tudoran, Paul Goma), muncitorii disidenți (Iulius Filip, Vasile Paraschiv), opoziția în rândul etnicilor maghiari și germani (William Totok, Herta Müller), critica din interior (Silviu Brucan, Grupul celor 6), opozanți (Mugur Călinescu, Ion Bugan, Nicolae Gheorghe, Carmen Popescu). Se poate aduce în discuție natura actelor contestate, represiunea împotriva vocilor contestatate, rolul posturilor de radio *Europa Liberă*, *BBC*, *Vocea Americii*, în diseminarea informațiilor despre existența și acțiunile disidenților și opozanților români. Pentru acest conținut se pot folosi surse secundare publicate de instituțiile de profil, precum și surse primare (interviuri, presă).

Prin realizarea de proiecte individuale/pe echipe, care să cuprindă materiale grupate pe coordonate de timp și spațiu, astfel încât să se evidențieze evoluția unui fapt istoric, se poate forma competența specifică 1.1, fiind important ca elevii să înțeleagă că Revoluția română se încadrează într-un context revoluționar est-european în care s-au prăbușit și alte regimuri totalitare. Astfel, conținutul **Prăbușirea regimurilor comuniste în Europa**, care are în vedere căderea acestor regimuri de pe continentul european, pot fi obiectul unor asemenea proiecte, în ordine cronologică, este un bun prilej pentru formarea acestei competențe având în vedere: evenimentele din Polonia (1980) — Fenomenul „Solidaritatea” (aprilie 1989) — comuniștii acceptă dialogul cu reprezentanții „Solidaritatea”, au fost organizate alegeri în iunie, iar în septembrie a fost instaurat primul guvern necomunist din Blocul Estic; evenimentele din Ungaria (iunie 1989) — se constituie *Mișcarea pentru o Ungarie Democrată*, după modelul polonez se organizează mese rotunde de negociere între Partidul Comunist și reformatorii maghiari, inclusiv modificarea Constituției prin referendum în noiembrie; evenimentele din Germania (18 octombrie 1989) — în Republica Democrată Germană cade regimul Erich Honecker, (9 noiembrie 1989) — cade zidul Berlinului; în Bulgaria (10 noiembrie 1989) — Todor Jivkov demisionează; în Cehoslovacia (noiembrie—decembrie 1989) — Gustav Husak va fi înlocuit la președinția țării de scriitorul Vaclav Havel.

La formarea competenței specifice 2.2, *compararea informațiilor provenite din diverse surse, pentru a exprima opinii argumentate referitoare la evoluția istoriei recente, din perspectivă națională, europeană și universală*, elaborarea unei investigații istorice și raportarea critică la informațiile din sursele istorice se poate face prin conținutul **De la Revoltă la Revoluție. Mișcări premergătoare Timișoara — noiembrie, 14 decembrie — Iași, Timișoara 15 decembrie 1989**, pentru că se au în vedere primele mișcări de protest care apar, încă din luna noiembrie, în principalele centre universitare, pe fondul desfășurării celui de-al XIV-lea Congres al PCR și mișcările reformatoare ale celorlalte state din Blocul Estic. Se va urmări cu predilecție specificul mișcărilor de la Timișoara din 15 și 23 noiembrie, respectiv de la Iași — 14 decembrie, pentru care se recomandă ca demersul didactic să prezinte: planificarea acțiunii, autenticitatea, ridicarea mișcării, represalii asupra liderilor, violența represiunii (anchete dure ale Securității, tortură fizică și psihică, umilinte, intimidări, amenințări), importanța mărturiilor. Pentru **Timișoara 15 decembrie 1989** vor fi descrise cadrul general și acțiunile populației.

Competența specifică 1.2 se poate forma, de exemplu, prin tema **Revoltă populară și represiune în Timișoara — 16—19 Decembrie 1989**. Abordarea cronologică a Revoluției române continuă cu această temă, în cadrul căreia se poate discuta despre evenimentele din zilele de 16, 17, 18, respectiv 19 decembrie 1989. Demersul didactic poate debuta cu prezentarea momentelor-cheie precum ieșirea treptată în stradă a populației Timișoarei, înăsprirea represiunii, primele scandări împotriva regimului până la deschiderea focului împotriva manifestanților. De asemenea, se va avea în vedere sublinierea caracterului sistematic al represiunii, deschiderea focului împotriva manifestanților ca o acțiune concertată și coordonată. Sunt înregistrate primele victime, răniți și morți prin împușcare. Cadavrele au fost adunate, transportate în secret la București și arse la Crematoriul „Cenușa”. Episodul este relevant pentru modul în care regimul comunist intenționa să înăbușe revoluția.

Elaborarea unor ghiduri de interviu în vederea sondării percepției contemporanilor/martorilor privind derularea evenimentelor din decembrie 1989, activitate sugerată pentru formarea competenței specifice 1.2, se poate realiza prin conținutul **Revoluția la Timișoara 20—22 decembrie 1989**, în cadrul căruia se are în vedere greva muncitorilor de pe marile platforme industriale, deplasarea a 100.000 de protestatari către centrul orașului, ocuparea Pieței Operei, primul programul politic, întâlnirea dintre reprezentanții guvernului comunist

și o delegație a protestatarilor, formarea Frontului Democratic Român în clădirea Operei. Ca materiale didactice, deosebit de importante sunt interviuri/prezentări susținute în fața elevilor de către participanții la evenimente. Competența specifică 2.2, *compararea informațiilor provenite din diverse surse, pentru a exprima opinii argumentate referitoare la evoluția istoriei recente*, se poate forma prin **Studiul de caz: Documente programatice**. Astfel, pot fi analizate comparativ documente precum: Proclamația Frontului Democratic Român constituit la Timișoara, din 20 decembrie 1989; autori, principalele revendicări; revendicările reprezentanților revoluționarilor prezentate la Comitetul Județean de Partid cu alte documente sau articole din presă.

Prin organizarea unor expoziții care să ilustreze fapte, fenomene istorice prin raportarea la reperele de timp și spațiu din trecut și prezent, ca activitate de învățare propusă, se poate forma tot competența specifică 1.2. Astfel, expozițiile organizate la nivelul școlii pot fi dedicate participanților la evenimentele locale sau din marile centre revoluționare, cum ar fi soldații în termen și care se aflau, pentru stagiul militar obligatoriu, în unitățile militare din Timișoara, Sibiu, Arad, Iași, Cluj-Napoca, specifice extinderii Revoluției la nivelul țării, în cadrul conținutului **Revoluția în țară**. De asemenea, se poate menționa conceptul de oraș martir, incluzându-se între elementele expoziției și imagini cu acestea, respectiv Alba Iulia, Arad, Brașov, Brăila, București, Buzău, Caransebeș, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Cugir, Hunedoara, Lugoj, Reșița, Sibiu, Târgoviște, Târgu Mureș și Timișoara.

În abordarea problematicii Revoluției române este necesară prezentarea măsurilor luate de autoritățile regimului comunist în acele zile din decembrie 1989 și a reflectării acestora în presa internațională. Astfel, prin conținutul **Reacții ale regimului și ale mediei internaționale** se vor urmări principalele decizii luate de conducerea PCR: lansarea pe 17 decembrie a mobilizării parțiale de război, Decretul prezidențial privind instituirea stării de necesitate pe teritoriul județului Timiș, reprimarea manifestațiilor, denigrarea manifestațiilor cu ajutorul posturilor de radio și televiziune locale. Competența specifică 3.3, *comunicarea și relaționarea pozitivă cu ceilalți în contexte diverse de învățare permanentă*, se poate forma prin analiza comparativă/redactarea unei pagini de ziar/a unei știri/emisiuni radio TV din perioada regimului comunist din România, respectiv din prezent, sau cum mass-media internațională a reacționat încă de la începutul manifestațiilor de la Timișoara, fiind astfel principalul canal de informare, inclusiv pentru românii din țară. Revoluția română din decembrie 1989 a reprezentat o premieră și în istoria televiziunii, fiind primul eveniment de acest fel transmis în direct. O primă consecință a fost organizarea și trimiterea către România de ajutor umanitar, primele convoaie ajungând la București chiar în seara de 22 decembrie 1989. Acest conținut este o bună ocazie pentru un exercițiu de analiză critică a surselor primare, în special exagerările (numărul de victime de la Timișoara) și anunțurile alarmiste care au creat o stare generală de panică.

Aceeași competență 3.3 se poate forma prin realizarea de afișe, colaje de fotografii cu mitingul din 21 decembrie din București, de reportaje/interviuri despre acțiuni sau persoane contemporane cu evenimentele istorice, accentuând importanța responsabilității cetățenilor prin conținutul **Revoluția în București — 21 decembrie 1989**, în cadrul căruia se recomandă caracterizarea, pe scurt, a regimului comunist după declanșarea Revoluției la Timișoara; organizarea mitingului din 21 decembrie din București și declanșarea subsecventă a manifestației anticomuniste în centrul capitalei, înăbușită violent de forțele de represie: Securitate, Miliție, Armată, gărzii patriotice.

Se pot exercita, de exemplu, competențele specifice 2.2 și 3.3, prin activități de învățare precum realizarea de proiecte de istorie orală, care urmăresc valorificarea elementelor de istorie locală, precum și elaborarea unei investigații istorice, prin

raportarea critică la informații din surse istorice și la conținutul **Căderea regimului comunist — 22 decembrie 1989**. În acest context, se pot discuta cu elevii principalele momente ale zilei de 22 decembrie, respectiv contextul fugii cuplului dictatorial, marcat de situația politică din dimineața zilei de 22 decembrie din țară; deplasarea coloanelor masive de muncitori de pe platformele industriale către centrul capitalei, manifestând împotriva regimului; moartea generalului Vasile Milea. Se vor descrie evenimentele care au urmat după părăsirea centrului de putere de către dictator. Se pune accentul pe faptul că fuga soților Ceaușescu s-a datorat manifestației masive din Piața Palatului aflată în fața sediului Comitetului Central și a faptului că revoluționarii au pătruns în această clădire, pe începutul procesului de organizare revoluționară. Se va reaminti situația națională prezentată deja la **conținutul 3.4**, anume faptul că revoluționarii ieșiți în stradă, dar și militarii (sau „forțele Revoluției”) s-au confruntat cu o serie de atacuri armate surprinzătoare de tip terorist. Se poate avea în vedere și ipoteza care susține că violențele și atacurile armate de după fuga dictatorului au fost provocate și încurajate de grupul care a preluat puterea în scopul consolidării și legitimării propriei poziții.

Conținutul **Eroii Revoluției** are în vedere curajul revoluționarilor și contribuția Armatei, trecută de partea Revoluției, în apărarea obiectivelor importante (TVR, Comitetul Central, Radio, consilii județene, unități militare) și dramele celor uciși în Revoluție pentru a apăra libertatea dobândită. De asemenea, se poate aduce în discuție activitatea duplicitară a Securității și a conducătorilor săi în timpul Revoluției. Se pot folosi atât surse primare, cât și secundare pentru conturarea portretelor și biografiilor victimelor și ale călăilor, deopotrivă. Este important să fie realizate și scurte prezentări ale eroilor din rândul tinerilor.

Exersarea competenței specifice 3.3, folosind și arhiva Televiziunii Naționale, se poate face prin conținutul **Acțiuni ale mass-media — 22—25 decembrie**, în cadrul căruia se poate sublinia modalitatea prin care televiziunea, radioul și presa scrisă au prezentat evenimentele din decembrie 1989, respectiv „Războiul mediatic” (22—25 decembrie).

Competența 3.1, *prezentarea comparativă a schimbărilor de regim politic din perspectiva mentalităților și a comportamentelor individuale și colective*, se poate forma prin cele două teme — **Propuneri de organizare a puterii și Exercițarea provizorie a puterii politice**, deoarece se referă la modul cum s-a realizat trecerea de la regimul comunist spre cel democratic. În cadrul acestor teme pot fi discutate încercările de formare a primelor guverne de după fuga dictatorului, formele de organizare și exercitare a puterii revoluționare și inițiativele de construire a instituțiilor democratice: Declarația în trei puncte a „Frontului Unității Poporului”, Consiliul Frontului Salvării Naționale (CFSN), procesul de transfer al puterii și coagularea noii conduceri, atribuțiile revoluționarilor, instituțiile implicate, principalele decizii politice ale noii conduceri, respectiv CFSN.

În ceea ce privește conținutul **Victimele după căderea regimului Ceaușescu**, este importantă prezentarea statisticii existente privind victimele de după fuga cuplului Ceaușescu, cu exemple mai ales din rândul tinerilor, principalele puncte fierbinți din București și din țară, exemple de organizare și manifestare ale luptei de rezistență, de exemplu: acțiune militară, **războiul informațional**. Se poate atinge competența specifică 3.3 prin activitatea de învățare propusă, respectiv realizarea unor reportaje/interviuri despre acțiuni sau persoane contemporane cu evenimente istorice.

Prin organizarea unor dezbateri despre aspecte controversate ale istoriei recente se poate forma tot competența 3.3, prin conținutul **Procesul și execuția soților Ceaușescu** în contextul prezentării traseului celor doi, fuga de pe sediul Comitetului Central și desfășurarea procesului de la Târgoviște.

Prin realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze existența partidelor politice, a unor prezentări/produse multimedia/portofolii individuale sau pe grupe, care să cuprindă

consecințele asupra vieții publice și private ale cetățeanului, se poate forma competența specifică 3.2 prin conținutul **De la Consiliul Frontului Salvării Naționale la Consiliul Provizoriu al Unității Naționale (27 decembrie 1989—februarie 1990)**. Prezentarea apariției partidelor politice, atât prin reînființarea partidelor democratice din perioada interbelică, cât și a noilor partide, a primelor mitinguri de stradă, organizate atât de putere, cât și de opoziție, poate fi realizată, cu ajutorul elevilor, în cadrul orei de curs, devenind astfel o temă de portofoliu. Pot fi menționate, de asemenea, primele sosiri ale minerilor la București, necesitatea apariției Consiliului Provizoriu al Unității Naționale.

Competența specifică 2.1, *utilizarea informațiilor din diferite surse istorice în explicarea rolului factorilor politici, sociali, economici și culturali care generează mișcări sociale și schimbări de regim politic în istoria recentă*, se poate forma prin conținuturile: **Confruntări politice și violență (februarie—mai 1990)**, **Studii de caz: Proclamația de la Timișoara; Evenimentele de la Târgu Mureș — martie 1990**. Astfel, se pot evidenția cauzele care au generat/pot genera mișcări sociale, de exemplu: viața politică, tulburări sociale cu un accent pus pe confruntarea interetnică de la Târgu Mureș în primele luni ale anului 1990. Totodată, se poate discuta cu elevii conținutul Proclamației de la Timișoara, ca formă de exprimare a viziunii de schimbare democratică a regimului. Această competență poate fi formată și prin conținutul **Fenomenul „Piața Universității”**, început în data de 22 aprilie 1990. Dar prezentarea celor care au participat la manifestații, analizarea mesajelor din *Piață* și amplasarea pe care a luat-o fenomenul permit exersarea competenței 3.2. Pot fi folosite materiale video în prezentarea lecției, precum și/sau realizarea unui blog/redactarea unor pagini de jurnal în care să fie relatate evenimentele din perspectiva unui martor contemporan evenimentelor respective.

Analizarea rezultatelor alegerilor din 20 mai 1990 și a discursurilor din campania electorală permite formarea competenței specifice 1.2, căreia i se poate asocia și conținutul **Alegerile din 20 mai 1990**, prin enumerarea principalelor partide politice care au participat la alegeri, precum și candidații la alegerile prezidențiale. În lecție se pot folosi și materiale video existente în arhiva televiziunii.

Efectele Minerielor în societatea românească (1990—1991) reprezintă un conținut ce permite exersarea competenței 3.3 și are în vedere modul în care instituțiile statului au intervenit pentru evacuarea manifestațiilor din Piața Universității, izbucnirea conflictelor de stradă, manifestația muncitorilor de la Întreprinderea Mașini Grele București. De asemenea, vor fi reliefate: acțiunea violentă a minerilor veniți din Valea Jiului și mesajele transmise de către președintele în funcție la acel moment; transformările politice din anul 1991 și mineriada din septembrie, când minerii au luat cu asalt sediul Guvernului și au forțat demisia acestuia; formarea structurilor asociative incipiente specifice societății civile, precum *Grupul pentru Dialog*

Social (prima, chiar în 1989), *Alianța Civică*, *Asociația Pro Democrația* etc. Se va pune accent pe drumul sinuos către o democrație autentică.

Toate cele trei conținuturi, referitoare la schimbarea de regim, legitimarea acestuia și evoluția României spre integrarea în instituțiile europene, permit exersarea competenței 3.3. Astfel, conținutul **Transformări economice și sociale 1990—1992** implică atât viziunea economică adoptată de conducerea României, de atunci, de trecere de la economia comunistă spre una de piață, cât și măsurile adoptate gradual, orientarea proeuropeană fiind evidentă abia după căderea URSS. Aceste schimbări de la nivelul economic și social se continuă cu momentul dezbaterilor și al adoptării unei *constituții* în care se precizează că statul este național unitar și indivizibil, și — ulterior — enumerarea pe scurt a etapelor *integrării euroatlantice* comparativ cu celelalte state foste comuniste.

Conținuturile programei permit o abordare care oferă multiple oportunități de valorificare a surselor istorice, de la fotografii, articole de ziar, la emisiuni radio și televizate, cărora li se adaugă memoriile participanților direcți sau chiar ale membrilor familiilor elevilor. Astfel, conținuturile **Mișcări de protest în România Comunistă. Dizidenți și Opozanți, Căderea regimului comunist — 22 decembrie 1989, Constituția României din decembrie 1991** necesită detalierea anumitor aspecte, astfel încât elevii să poată aprofunda elementele legate de mișcările de protest, de contextul central-european, respectiv cel intern — al căderii regimului comunist. De asemenea, este o oportunitate de a valorifica resursele istorice, mărturiile ale celor care au participat la evenimentele din decembrie 1989, precum cele documentate de *Institutul Revoluției Române*.

În ceea ce privește activitățile de învățare și evaluare, acestea pot fi realizate și cu ajutorul platformelor aplicațiilor din cadrul Google, precum Google Jamboard, Google Forms, sau Quizz, Kahoot, LearningApps, Worldwall.

Toate competențele specifice reflectă posibilitatea combinării metodelor tradiționale de evaluare (itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi care alcătuiesc probe scrise sau orale) cu metodele complementare/alternative de evaluare (proiectul, investigația, portofoliul, referatul etc.), prin care se urmărește preponderent progresul elevilor, nu doar din perspectiva corectitudinii informației științifice, ci și pe cel în însușirea valorilor și al atitudinilor. Aceștia au posibilitatea să demonstreze *încredere în sine, spirit de inițiativă și colaborare, respect pentru alții, apreciere critică și curiozitate, capacitatea de a lua decizii, utilizarea responsabilă a mijloacelor interactive, respect pentru valori*.

În scopul realizării unei evaluări obiective, în cazul evaluărilor scrise/instrumentelor alternative de evaluare, este necesar să fie cunoscute criteriile de evaluare de către elevi, iar rezultatele obținute de către aceștia să fie explicate, pentru a determina motivarea învățării. De asemenea, un rol important revine baremului de evaluare și de notare, care trebuie să conțină criterii clare și care să puncteze numai ceea ce s-a formulat prin cerințe.

Bibliografie selectivă:

- Abrudan, Paul, *Sibiul în revoluția din decembrie 1989*, Editura Casa Armatei, Sibiu, 1990.
- Andreescu Mihail M., Bucur, Ion, *Revoluția Română din Decembrie 1989 în București*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2009.
- Barbu, Daniel, *Republica absentă: politică și societate în România postcomunistă*, București, Nemira, 1999.
- Borbely Erno, *Academia politică de la Aiud*, Editura Polirom, 2019.
- Calafeteanu Ion (coord.), *Revoluția Română din Decembrie 1989. Documente*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2009.
- Cesereanu, Ruxandra, *Decembrie '89: deconstrucția unei revoluții*, Iași, Polirom, 2004.
- Corneanu, Constantin, *Victorie însângerată. Decembrie 1989*, Târgoviște, Cetate de Scaun, 2014.

- Dan, Ioan [Generalul Magistrat (r)], „*Dosarul Revoluției*”. *Adevărul despre Minciuni. Noi probe prezentate de un fost șef al Procuraturilor Militare*, Editura BLASSCO, 2015.
- Dan, Ioan [Generalul Magistrat (r)], *Teroriștii din '89*, Editura Lucman, 2012.
- Dăianu, Daniel, *Încotro se îndreaptă țările postcomuniste? Curente economice în pragul secolului*, Iași, 2000.
- Deletant, Dennis; Ciocâltea, Georgeta (trad.), *Ceaușescu și Securitatea: constrângere și disidență în România anilor 1965—1989*, Editura Humanitas, 1998.
- Demetriade, Oana; Demetriade, Ionel Mihai; „Practici ilegale ale Direcției Cercetări Penale din cadrul DSS (Compartimentul Arest, 1987—1989)”, în *România de la comunism la postcomunism: Criză, transformare, democratizare*, Anuarul IICCMER, vol. XIV—XV (2019—2020), Editori: Dalia Báthory, Ștefan Bosomitu, Cosmin Budeancă. Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc — Editura Polirom, 2020.
- Domenico, Viorel, *Ceaușescu la Târgoviște. 22—25 decembrie 1989*, Editura Ion Cristoiu, 1999.
- Domenico, Viorel, *Comandoul de partid și de stat. Timișoara*, Editura IRRD, București, 2014.
- Dușu, Alesandru, *Revoluția din Decembrie 1989. Cronologie* (ediția a II-a, revăzută și adăugită), Editura Sitech, Craiova, 2010.
- Grigoriu, Alexandru, *Eroii Martiri în statistici*, Editura IRRD, București, 2013.
- Grigoriu, Alexandru, Cristian Chirca, *Aspecte ale Revoluției Române din Decembrie 1989 în presa britanică și americană*, Editura IRRD, București, 2019.
- Hall, Richard, „Theories of Collective Action and Revolution: Evidence from the 1989 Romanian Transition”, în *Europe-Asia Studies*, vol. 52, no. 6 (2000): 1069—1093.
- Murgescu, Bogdan (coordonator), *Revoluția română din decembrie 1989: istorie și memorie*, Ed. Polirom, Iași, 2007.
- Murgescu, Bogdan, *România și Europa: acumularea decalajelor economice (1500—2010)*, Iași, Polirom, 2010.
- Oprea, Marius (coord), Bălănescu, Flori; Olaru, Stăjerel, *Ziua care nu se uită. Brașov, 15 noiembrie 1987*, Editura Polirom, 2003.
- Oșca, Alexandru (coord.), *Revoluția Română din Decembrie 1989 în Banat*, Editura IRRD, 2009.
- Oșca, Alexandru, *Dincolo de Rubicon. 1989 — Timișoara — 1990*, Editura Sitech, Craiova, 2011.
- Oșca, Alexandru, *Exersând democrația. Timișoara în post-revoluție*, Editura IRRD, București, 2014.
- Paraschiv, Vasile, *Lupta mea pentru sindicate libere în România. Terorismul politic organizat de statul comunist*, Editura Polirom, 2005.
- Perva, Aurel; Roman, Carol, *Misterele revoluției române*, Editura Semne, București, 2009.
- Preda, Cristian, Soare, Sorina, *Regimul, partidele și sistemul politic din România*, București, Nemira, 2008.
- *Raport final. Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România*, https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/article/RAPORT%20FINAL_%20CADCR.pdf
- Rostás, Zoltán; Țone, Florentina (coord.), *Tânăr student caut revoluționar*, Editura Curtea Veche, 2011.
- Sandu, Dumitru, *Sociologia tranziției: valori și tipuri sociale în România*, București, Editura Staff, 1996.
- Siani-Davies, Peter, *Revoluția Română din Decembrie 1989*, București, Humanitas, 2006.
- Tatulici, Mihai (coordonator), *Revoluția română în direct*, editat de Televiziunea Română, 1990.
- Ursu, Andrei; Thomasson, Roland O., *Căderea unui dictator. Război hibrid și dezinformare în Dosarul Revoluției din 1989*, Editura Polirom, Iași, 2022.
- Ursu, Andrei; Thomasson, Roland O., în colaborare cu Hodor, Mădălin, *Trăgători și mistificatori. Contrarevoluția Securității în decembrie 1989*, Editura Polirom, 2019.
- Ute Gabanyi, Anneli; Muraru, Alexandru; Muraru, Andrei; Șandru, Daniel (coord.), *Revoluția din 1989. Învinsi și învingători*, Editura Polirom, Iași, 2020.
- Căpiță Laura, Căpiță Carol, *Tendințe în didactica istoriei*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
- Căpiță, Carol, Căpiță Laura, Stamatescu, Mihai, *Didactica istoriei*, I (2005) și II (2006), Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural.
- Doicescu, Rozalia (coord.), *Ghid de evaluare la Istorie*, Editura Prognosis, București, 2001
- Predarea istoriei secolului XX, MEC, București, 2001.
- Stasz, B., Ulrich, L., *Istorie orală — Spunem povești și scriem despre viață. Colecția „Șanse egale”*. Centru Educația 2000+, Editura Corint, București, 2000.
- Stradling, R., *Să înțelegem istoria secolului XX*, Editura Sigma, București, 2002.

Surse video:

- <https://www.youtube.com/@TVRcanaluloficial> (Youtube TVR)
- <https://piatauniversitatii.unibuc.ro/revista-presei/>
- Memorialul Revoluției din 1989- <https://memorialulrevolutiei.ro>
- www.farom.ro

RECTIFICĂRI

În anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1.304/2023 privind declanșarea procedurilor de expropriere a tuturor imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Drum Transregio Feleac TR 35, Etapa I Centura Metropolitană TR 35 și drumuri de legătură”, precum și aprobarea listei imobilelor proprietate publică a statului și a listei imobilelor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale care fac parte din coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1166 și 1166 bis din 21 decembrie 2023, se face următoarea rectificare:

— la poziția nr. crt. 1520, în loc de:

„1520	Cluj	Florești	Iancu Alexandru, Iancu Liliana Doina	—	—	76251	76251	Arabil	Intravilan	4.665,00	180	—	—	35.100,00	182.530,36”
								—	—	—	0	Împrejmuire L = 50,43 ml, H = 2,00 m	19.510,36	—	

se va citi:

„1520	Cluj	Florești	Iancu Alexandru, Iancu Liliana Doina	—	—	76251	76251	Arabil	Intravilan	4.665,00	180	—	—	35.100,00	182.530,36”
								—	—	—	0	Împrejmuire L = 50,43 ml, H = 2,00 m	19.510,36	—	
												Casă tip P S = 41,00 mp	127.920,00	—	

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

